

NX-016008-G

Seat No. _____

B. A. (Sem.VI) Examination

March - 2024

BA00C-601 : Economics

(Macro Economics-II)

Time : 3.00 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 પ્રો. કેઈન્સનો આવક નિર્ધારણનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14
અથવા
(a) ગતિવર્ધનનો સિદ્ધાંત ટૂંકમાં સમજાવો.
(b) પ્રો. કેઈન્સના સિદ્ધાંતોની મર્યાદાઓ જણાવો.
- 2 ફુગાવો એટલે શું? ફુગાવા માટે જવાબદાર કારણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
(a) ફુગાવાની વિવિધ વર્ગો પરની અસરો તપાસો.
(b) ફિલિપ્સ રેખાનો ખ્યાલ સમજાવો.
- 3 નાણાકીય નીતિ એટલે શું? નાણાકીય નીતિના સાધનોની સમીક્ષા કરો. 14
અથવા
રાજકોષીય નીતિના ઉદ્દેશો જણાવી, રાજકોષીય નીતિના સાધનોની ચર્ચા કરો.
- 4 વ્યાપારચક્રની ખાસિયતો અને તબક્કાઓ સમજાવો. 14
અથવા
હોટ્ટેના વ્યાપારચક્રના સિદ્ધાંતનું મૂલ્યાંકન કરો.

- (1) કેઈન્સના મતે આવક-રોજગારીનો આધાર શેના ઉપર છે?
- (A) અસરકારક માંગ (B) ઉત્પાદન
(C) પુરવઠો (D) વેપાર
- (2) ગુણક અને ગતિવર્ધનની આવક ઉપરની સંયુક્ત અસરની સમજૂતી કોણે આપી હતી?
- (A) માર્શલ (B) હેન્સન
(C) કેઈન્સ (D) પીગુ
- (3) "સ્વરૂપ"ની દૃષ્ટિએ કુગાવાના વિવિધ પ્રકારોમાં એક....
- (A) માંગ-પ્રેરિત કુગાવો છે (B) ખર્ચ-પ્રેરિત કુગાવો છે
(C) સરકતો કુગાવો છે (D) ખુલ્લો કુગાવો છે
- (4) સમાજના કયા વર્ગને કુગાવા દરમિયાન ફાયદો થશે?
- (A) લેણદારો (B) દેવાદારો
(C) સ્થિર વેતનધારકો (D) સ્થિર પેન્શન મેળવનારા
- (5) કેઈન્સ પૂર્ણ રોજગારીની સ્થિતિએ પહોંચવા માટે કયા ખર્ચને મહત્ત્વ આપે છે?
- (A) ખાનગી મૂડી રોકાણ ખર્ચ (B) વપરાશી ખર્ચ
(C) સરકારી ખર્ચ (D) સ્વાયત્ત મૂડી રોકાણ ખર્ચ
- (6) ફિલિપ્સ રેખાનો ખ્યાલ ક્યારે અસ્તિત્વમાં આવ્યો?
- (A) 1958 (B) 1968
(C) 1776 (D) 1929
- (7) કુગાવા દરમિયાન નિકાસોમાં કેવા ફેરફારો થશે?
- (A) વધશે (B) ઘટશે
(C) સ્થિર રહેશે (D) અચોક્કસ
- (8) નીચેનામાંથી કયું સાધન નાણાકીય નીતિનું સાધન છે?
- (A) જાહેર દેવું (B) જાહેર ખર્ચ
(C) રોકડ અનામત પ્રમાણ (D) સામાજિક ખર્ચ
- (9) કુગાવા દરમિયાન કરવેરામાં શું કરવું જોઈએ?
- (A) વધારવા (B) ઘટાડવા
(C) (A) અને (B) બંને (D) એકપણ નહીં

- (10) મંદીને કાબુમાં રાખવા કેઈન્સે કઈ નીતિની ભલામણ કરી છે?
- (A) રાજકોષીય નીતિ (B) નાણાકીય નીતિ
(C) ભૌતિક પગલા (D) એકપણ નહીં
- (11) “શાખની મડાગાંઠ”નો ખ્યાલ કોણે સમજાવ્યો છે?
- (A) કેઈન્સ (B) પીગુ
(C) હાયેક (D) હોટ્ટે
- (12) હાયેકના મતે વ્યાપાર ચક્રનો ઉપાય શું છે?
- (A) મોંઘી નાણાંની નીતિ (B) ઉદારતાપૂર્ણ નાણાંની નીતિ
(C) તટસ્થ નાણાંની નીતિ (D) સ્થિર નાણાંની નીતિ
- (13) ઉત્પાદન માળખાનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો છે?
- (A) હોટ્ટે (B) હાયેક
(C) હિક્સ (D) કેઈન્સ
- (14) હોટ્ટેએ કઈ સાલમાં તેમનું પુસ્તક “The Trade Cycle” રજૂ કર્યું હતું?
- (A) 1926 (B) 1936
(C) 1946 (D) 1956

NY-016009-G

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C602 : Economics

(Public Finance)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- 1 જાહેર અને ખાનગી અર્થવિધાનની તુલના કરી બંને અર્થવિધાનનો તફાવત સમજાવો. 14

અથવા

બજારતંત્રની નિષ્ણતાઓ ચર્ચો.

- 2 ખાધ પુરવણીના લાભાલાભની સમજૂતી આપો. 14

અથવા

રાજ્યની આવકના વિવિધ સાધનોની વિગતવાર સમજૂતી આપો.

- 3 કરવેરાની અસરો સવિસ્તર સમજાવો. 14

અથવા

કરસંપાતનો અર્થ આપી, કરસંપાતને અસર કરતા પરિબળો જણાવો.

- 4 જાહેર દેવાના બોજાનો વિવાદ સવિસ્તર સમજાવો. 14

અથવા

ભારતમાં જાહેર ખર્ચ વધવાના કારણો સમજાવો.

- (1) નીચેનામાંથી કોને જાહેર વસ્તુ કહેવાય?
 (અ) ગાડી (બ) સંરક્ષણ
 (ક) મકાન (ડ) અનાજ
- (2) ખાનગી અર્થવિધાન કોના આવક અને ખર્ચ સાથે સંબંધિત છે?
 (અ) વ્યક્તિના (બ) રાજ્ય સરકારના
 (ક) કેન્દ્ર સરકારના (ડ) સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓના
- (3) જાહેર વસ્તુઓ કયો ગુણ ધરાવે છે?
 (અ) અવિભાજ્યતા (બ) વિભાજ્યતા
 (ક) અભિન્ન (ડ) સંયુક્તતા
- (4) જાહેર અર્થ વિધાનને _____ તરીકે ઓળખવું જોઈએ.
 (અ) જાહેર અર્થશાસ્ત્ર (બ) જાહેર સમાજશાસ્ત્ર
 (ક) જાહેર કલ્યાણ અર્થશાસ્ત્ર
- (5) સંરક્ષણની સેવા અવિભાજ્ય છે.
 (અ) સાચું (બ) ખોટું
- (6) આવકવેરો એ રાજ્ય સરકારની આવકનું સાધન છે.
 (અ) સાચું (બ) ખોટું
- (7) સેવા વેરાએ સીધો વેરો છે.
 (અ) સાચું (બ) ખોટું
- (8) રાજ્યની આવકનું એક મહત્વનું સાધન કયું છે?
 (અ) જાહેર દેવું (બ) ખાધ પુરવણી
 (ક) જાહેર સાહસોનો નફો (ડ) કરવેરા
- (9) _____ કરવેરામાં આવક વધવાની સાથે કરનો દર વધે છે.
 (અ) સપ્રમાણ (બ) પ્રગતિશીલ
 (બ) હ્રીયમાન (ડ) એક પણ નહીં
- (10) કરબોજ ખસેડવાની પ્રક્રિયાને _____ કહે છે.
 (અ) કરાઘાત (બ) કરસંપાત
 (ક) કર વિવર્તન (ડ) એક પણ નહીં

- (11) કરવેરા નીતિએ _____ નીતિનો એક ભાગ છે.
(અ) રાજકોષીય (બ) નાણાકીય
(ક) આવક (ડ) એક પણ નહીં
- (12) જાહેર ખર્ચ એટલે _____ દ્વારા કરવામાં આવતો ખર્ચ.
(અ) ખાનગી વ્યક્તિઓ (બ) સરકાર
(ક) ઉદ્યોગપતિઓ (ડ) એક પણ નહીં
- (13) જાહેર દેવું હંમેશા મરજિયાત હોય છે.
(અ) સાચું (બ) ખોટું
- (14) યુદ્ધના ખર્ચને પહોંચી વળવા જે જાહેર દેવું કરવામાં આવે છે તે
(અ) ઉત્પાદક દેવું છે (બ) અનઉત્પાદક દેવું છે
(ક) બાહ્ય દેવું છે (ડ) ખાનગી દેવું છે

NZ-016010-G

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C603 : Economics

(Indian Economy-IV)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- 1 નાણાકીય નીતિનો અર્થ સમજાવી, રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાની નાણાકીય નીતિનું મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

રાજકોષીય નીતિના સાધનો જણાવી ભારતમાં રાજકોષીય નીતિના ઉદ્દેશોની ચર્ચા કરો.

- 2 ભારતમાં કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચેના નાણાકીય સંબંધો અંગેના વિવાદના મુદ્દાઓ સમજાવો. 14

અથવા

સમવાય નાણાંતંત્ર એટલે શું? ભારતમાં સમવાય નાણાંતંત્રની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.

- 3 ભારતમાં વિદેશ વેપારના કદ, સ્વરૂપ અને દિશામાં થયેલા ફેરફારની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

ભારત સરકારની નિકાસ પ્રોત્સાહન નીતિની સમીક્ષા કરો.

- 4 આપત્તિ સંચાલનનો અર્થ આપી, તેનું સ્વરૂપ અને કારણો ચર્ચા કરો. 14

અથવા

આપત્તિ સંચાલન અંગે પૂર્વ તૈયારી, આપત્તિ રાહત અને અન્ય બચાવ કામગીરીની ચર્ચા કરો.

- (1) રિઝર્વ બેંકના પરિમાણાત્મક શાખ નિયંત્રણના સાધનોમાં કોનો સમાવેશ થાય છે?
- (A) બેંક રેટ (B) માર્જિન નિર્ધારણ
(C) પ્રચાર (D) શાખની માપબંધી
- (2) રેપોરેટ અને નાણાંના પુરવઠા વચ્ચે કેવો સંબંધ છે?
- (A) સીધો (B) વ્યસ્ત
(C) સંબંધ નથી (D) શૂન્ય
- (3) તટસ્થ નાણાંનો ઉદ્દેશ વ્યવહારો સૂચન નથી. આ વિધાન કોણે કહ્યું છે?
- (A) પ્રો. કેઈન્સ (B) પ્રો. મિડ
(C) પ્રો. હાયેક (D) પ્રો. મિલ્ટન ફીડમેન
- (4) નીચેનામાંથી કયા રાજકોષીય નીતિના સાધનો છે?
- (A) કરવેરા (B) સરકારી સંશોધન
(C) સરકારી ઉછીનું (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- (5) કેન્દ્ર સરકારના કાર્યોની યાદીમાં _____ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે.
- (A) 47 (B) 67
(C) 97 (D) 60
- (6) ભારત, અમેરિકા અને કેનેડામાં સમવાયી સરકાર છે.
- (A) ખરું (B) ખોટું
- (7) 14મા નાણાપંચની નિમણૂક કોના અધ્યક્ષપદે થઈ હતી?
- (A) વિજય કેલકર (B) રંગરાજન
(C) વાય. વી. રેડ્ડી (D) ખુશરો
- (8) OPEC કયા દેશોનું જૂથ છે?
- (A) મોટરકારની નિકાસ કરતા દેશો
(B) ખનિજતેલની નિકાસ કરતા દેશો
(C) અનાજની નિકાસ કરતા દેશો
(D) મોજશોખ વસ્તુની નિકાસ કરતા દેશો
- (9) એક્સપોર્ટ ક્રેડિટ ગેરેન્ટી કોર્પોરેશનની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી?
- (A) 1960 (B) 1955
(C) 1964 (D) 1965

- (10) કુદરતી આપત્તિઓ કઈ પરિસ્થિતિને કારણે સર્જાય છે?
- (A) ભૌગોલિક (B) માનવસર્જિત
(C) સામાજિક (D) રાજકીય
- (11) આપત્તિ સમયે રાહત અને પુનઃવસન જેવો વિવિધ પ્રકારનો ખર્ચ કોણે કરવાનો હોય છે?
- (A) સમાજ (B) પ્રજાએ
(C) વ્યક્તિએ (D) સરકાર
- (12) ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટ માટે માહિતી સંચારની વ્યવસ્થા જરૂરી છે.
- (A) ખરું (B) ખોટું
- (13) સંભવિત આપત્તિને ઓળખીને તે માટે ખાસ યોજનાનો પ્લાન છે.
- (A) ફેસ વાર્દઝ પ્લાન (B) લેવલ વાર્દઝ પ્લાન
(C) રાષ્ટ્રીય વાર્દઝ પ્લાન (D) ડિઝાસ્ટર વાર્દઝ પ્લાન
- (14) 2001ના ગુજરાતના ભૂકંપનું અધિકેન્દ્ર ક્યાં આવેલું હતું?
- (A) સૌરાષ્ટ્રમાં (B) ઉત્તર ગુજરાતમાં
(C) કચ્છ જિલ્લામાં (D) અમદાવાદમાં

NAA-016011-G

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C604 : Economics

(Industrial Economics)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના માર્ક્સ સરખા છે.

- 1 ભારતમાં નાના પાયાના ઉદ્યોગોની અગત્યતા અને સમસ્યાઓ ચર્ચો. 14
અથવા
ભારતમાં મધ્યમ કદના ઉદ્યોગોનું મહત્વ અને સમસ્યાઓ ચર્ચો.
- 2 ભારતની 1991ની ઔદ્યોગિક નીતિની સમીક્ષા કરો. 14
અથવા
ભારતની 1977ની ઔદ્યોગિક નીતિની સમીક્ષા કરો.
- 3 ખાનગીકરણ એટલે શું? ભારતમાં ખાનગીકરણની ઔદ્યોગિક વિકાસ પરની અસરો ચર્ચો. 14
અથવા
ભારતીય ઉદ્યોગોના લક્ષણો ચર્ચો અને ઔદ્યોગિક વિકાસને અવરોધતા પરિબળો સમજાવો.
- 4 પ્રો. બોમલે આપેલી મહત્તમ વેચાણ આવક કરતી પેટીની સમજૂતી આપો. 14
અથવા
પેટીની વ્યાખ્યા આપી, પેટીના સ્વરૂપોની ચર્ચા કરો.
- 5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો: 14
(1) ઔદ્યોગિક અર્થશાસ્ત્રનું નામ કોના લીધે જાણીતું થયું?
(A) એન્ડ્રુઝ (B) એડમ સ્મિથ
(C) રોબિન્સ

- (2) નાના ઉદ્યોગો માટેની SWSનો અર્થ _____ છે.
- (A) સિંગલ વિન્ડો સ્કીમ (B) સ્પેશિયલ વેલ્ફેર સ્કીમ
(C) સપ્લીમેન્ટ્રી વેલ્ફેર સ્કીમ
- (3) શ્રમ પ્રધાન ઉદ્યોગોમાં રોજગારીની તકો કેવી હોય છે?
- (A) વધુ (B) ઓછી
(C) નહિવત્
- (4) 1991 પછીનો સમય ભારત માટે _____ નો સમય ગણાય છે.
- (A) આર્થિક સુધારા (B) કૃષિ વિકાસ
(C) ઔદ્યોગિક વિકાસ
- (5) બીજી પંચવર્ષીય યોજનામાં ઔદ્યોગિક વિકાસના પગલાને _____ મોડેલ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (A) અમર્ત્ય સેન (B) મહાલનોબિસ
(C) કેઈન્સ
- (6) સરકાર જાહેર સાહસોના કેટલાક શેરો ખાનગીકેત્રને આપે તો આ પ્રક્રિયાને _____ કહેવાય.
- (A) ખાનગીકરણ (B) વિનિવેશીકરણ
(C) વેચીકીકરણ
- (7) મોટા અને ચાવીરૂપ ઉદ્યોગોને _____ ની ઔદ્યોગિક નીતિમાં મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે.
- (A) 1977 (B) 1956
(C) 1948
- (8) એમ.ઓ.યુ.નો _____ અર્થ થાય છે.
- (A) મોનોપોલી ઓફ યુનિટ
(B) મેમોરેન્ડમ ઓફ અન્ડરસ્ટેન્ડિંગ
(C) મેમોરેન્ડમ ઓફ યુટીલીટી
- (9) ખાનગીકરણની નીતિના ઉદ્દેશમાં _____ લક્ષી નિર્ણયો ઉદ્યોગોની કાર્યક્ષમતાને વધારે છે.
- (A) સમાજ કલ્યાણ (B) નહિ નફો નહિ ખોટ
(C) નફા

- (10) ખાનગીક્ષેત્રે બિનકાર્યક્ષમ અને માંદા એકમોના પુનરુત્થાન માટે _____ સંસ્થા કામગીરી બજાવે છે.
- (A) MRTP (B) FERA
(C) BIFR
- (11) વિલિયમસનના મોડેલમાં શેરહોલ્ડરોને સંતુષ્ટ રાખવા _____ નફો જરૂરી છે.
- (A) શૂન્ય (B) મહત્તમ
(C) લઘુત્તમ
- (12) 'પ્રાઇવેટ લિમિટેડ' શબ્દ _____ ના છેડે મૂકવો ફરજિયાત છે.
- (A) વિદેશી કંપની (B) જાહેર કંપની
(C) ખાનગી કંપની
- (13) કંપનીમાં સામાન્ય રીતે સભ્યોની જવાબદારી _____ હોય છે.
- (A) શૂન્ય (B) અમર્યાદિત
(C) મર્યાદિત
- (14) બોમલે આપેલ પેઢીનો સિદ્ધાંત _____ પરિસ્થિતિ દર્શાવે છે.
- (A) બંને (B) સ્થિર
(C) પરિવર્તનશીલ

NAB-016013-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C606 : Economic Essay - II

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

- (1) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે નિબંધ લખો.
- (2) પ્રત્યેક નિબંધના ગુણ 35 રહેશે.

- 1 ભારતમાં ઉદારીકરણ, ખાનગીકરણ અને વૈશ્વિકરણની નીતિઓ અને તેનું મૂલ્યાંકન
- 2 ભારતમાં શહેરીકરણની સમસ્યા
- 3 ભારતમાં પર્યાવરણ અને પ્રદૂષણ અને તેનું સમાધાન
- 4 ભારતમાં બેરોજગારીની સમસ્યા.

NW-016001

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2024

BA0CM601 : Compulsory English
(Text-A Book of Plays)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 Answer the following questions in brief : (any seven) 14
- (1) What does Cassio tell Othello about the handkerchief ?
 - (2) What does Othello do when he sees Desdemona asleep in her chamber ?
 - (3) How did the four friends propose to seek out and help Sergeant Smith ?
 - (4) Did Colin Grayson attend the reunion ? How did the reunion end ?
 - (5) How does Aunt Jane find out the truth behind Jack and Jill's lavish life style ?
 - (6) What mistake does Aunt Jane suspect she has made ?
 - (7) Why does Iago want to kill both Cassio and Roderigo ?
 - (8) Why does Jill send off the cheque to Dr. Martin ?
 - (9) What does Othello do when he sees Desdemona asleep in her bedchamber?
- 2 (a) Reference to context (Read the following dialogue and write who speaks the dialogue with whom and in which play) (any five) 10
- (1) "Why. Just one more instalment and Baby's Really Ours".
 - (2) "I've never owed a penny in my life - cash down, that's my motto and I want you to do the same."
 - (3) "In a sense you have been living his life... on borrowed time. How do you feel about that?"
 - (4) "All this talk about fighting for youth and the future! When I got demobbed what chance had I in Chivvy Street ?"
 - (5) "I have no great devotion to the deed. And yet he hath given me satisfying reasons."

- (6) "This is the night/That either makes me or foredoes me quiet".
- (7) "O, the more angel she, and you the black devil".
- (b) Give meaning of the following words : 4
- (1) saga (2) providence
(3) villa (4) mangled
- 3 (a) Write a press report on any one of the following : 8
- (1) A severe train accident.
(2) Devastating flood in Surat
(3) PM's visit to UAE.
- (b) Email writing : (any one) 6
- (1) Write an email to the Babasaheb Ambedkar University, asking for information about degree courses offered by the university.
(2) Write an email to Mahindra Holidays asking information regarding Kashmir Tour packages.
- 4 (a) Write one word for the following sentences : 8
- (1) Life history of a person written by himself.
(2) A speech delivered without any previous preparation.
(3) One who does not take any alcoholik drink.
(4) Certain to happen.
(5) One who believes in fate.
(6) Study of birds.
(7) A person of eighty years of age.
(8) A person who is always hopeful and looks upon the brighter side of things.
- (b) Read the following paragraph carefully and choose the correct options from the group of words given below to fill in the blanks in the paragraph. 6
- Jill was walking to her class slowly. She was worried 1 the History test she would have to 2 that morning. As she was reaching the classroom, a piece of paper suddenly fluttered down and 3 near her feet. As Jill glanced down at the paper, her heart nearly 4 a beat. It was the History test paper complete 5 answers! Jill's very first thought was not to 6 anyone about what she had found. But she returned it with honesty.
- (missed, landed, take, tell, with, about)

5 M.C.Q.

- (1) The four friends met after a decade as promised, missed their friend named
- (A) John Graybeard (B) Colin Grayson
(C) John Wellington (D) Peter Ransome
- (2) Except one, the three friends have prospered in their life. The name of the one deprived of good fortune, is
- (A) Peter Ransome (B) Richard Gaylord
(C) George Fernandes (D) Rev. Philip Rowland
- (3) As Mark Tallis recalls, the total number of friends surrounded by the enemy soldiers were
- (A) Eight (B) Six
(C) Five (D) Seven
- (4) John Grayson confronts his deceased brother Colin's friends because they
- (A) have been dishonest to his memory
(B) have dishonoured their friend's sacrifice
(C) have forgotten the young widow of Colin Grayson
(D) to ask money
- (5) "The Never Never Nest" is a
- (A) romance (B) farce
(C) tragedy (D) satire
- (6) The amount of cheque given by Aunt Jane as a wedding gift to Jack and Jill was :
- (A) Two hundred pounds (B) Two thousand pounds
(C) Fifty pounds (D) one hundred pounds
- (7) "Why be Mr. Tenant when you can be Mr. Owner ?" These words are spoken by
- (A) Jack (B) Jill
(C) Aunt Jane (D) Nurse
- (8) In the end Aunt Jane relents for being a little harsher with the young couple and gives them a cheque of
- (A) Fifty pounds (B) ten pounds
(C) a hundred pounds (D) forty pounds

- (9) Jack is annoyed with his wife Jill because she has sent the entire amount
- (A) To pay the grocer's bill
 - (B) To pay the doctor's bill
 - (C) To pay to a beautician
 - (D) To pay car instalment
- (10) _____ is held responsible by Iago for the assault on Cassio.
- (A) Emilia
 - (B) Bianca
 - (C) Viola
 - (D) Desdemona
- (11) The second scene of act V of "Othello" takes place
- (A) in a street of Venice
 - (B) in Cyprus
 - (C) in the palace
 - (D) In Desdemona's bedchamber
- (12) After Othello's crime is brought to light, he is removed as the Governor of
- (A) Venice
 - (B) Cyprus
 - (C) Verona
 - (D) Denmark
- (13) The happy married life of Othello and Desdemona is ruined by
- (A) Othello's jealousy
 - (B) Desdemona's amorous adventures
 - (C) Rivalry for power and position
 - (D) Cassio's love for Desdemona
- (14) The first paragraph of a press report is known as _____ part.
- (A) heading
 - (B) lead
 - (C) descriptive
 - (D) main body
-

NX-016014

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2024

BA00C601 : History of English Literature: 1890 - 1939

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

Instructions : (1) All questions carry equal marks.
(2) Figures to the right indicate total marks of the questions.

1 Discuss in detail the main literary features of the Modern Age. 14

OR

Enumerate the various traits of the Modern English Novel.

2 Attempt a critical appreciation of any one of the following poems : 14

(1) The Second Coming

(2) Easter 1916

3 Discuss Shaw's *Arms and the Man* as an anti-romantic play. 14

OR

Write short notes on the following :

(1) Chocolate cream soldier.

(2) Character of Sergius.

4 Show your acquaintance with any seven of the following : 14

(1) The Golden Bowl

(2) Lord Jim

(3) The Doctor's Dilemma

(4) Counter Attack

(5) Character and Comedy

(6) Shakespearean Tragedy

(7) Tess of D' Urbervilles

(8) The Playboy of the Western World

(9) The Rainbow

(10) The Waste Land

5 Rewrite the following sentences by choosing the correct options : 14

- (1) The birth of modern literature sees the end of the long reign of _____.
- (A) King George (B) Queen Anne
(C) Queen Victoria (D) King Charles
- (2) Thomas Hardy is known for his _____ novels.
- (A) Sussex (B) Waverly
(C) Wessex (D) New England
- (3) _____ is known for his science fiction.
- (A) Joseph Conrad (B) H G Wells
(C) James Joyce (D) Henry James
- (4) _____ is known for writing long and elaborate prefaces to his plays.
- (A) G B Shaw (B) J M Synge
(C) John Galsworthy (D) Henrik Ibsen
- (5) _____ is not a war poet.
- (A) Rupert Brook (B) Siegfried Sassoon
(C) Robert Bridges (D) Wilfred Owen
- (6) _____ is known for using 'stream of consciousness' technique.
- (A) H G Wells (B) James Joyce
(C) Ezra Pound (D) Rudyard Kipling
- (7) Yeat's poem Adam's Curse has _____ stanzas.
- (A) Two (B) Three
(C) Four (D) Five
- (8) _____ is poem on Irish Nationalist Movement.
- (A) Second Coming (B) Adam's Curse
(C) Easter 1916 (D) Byzantium
- (9) The title *Arms and the Man* is taken from Virgil's poem _____.
- (A) Acon (B) Divine Comedy
(C) Odyssey (D) Aenied

- (10) Raina Petkoff first meets Captain Bluntschli in _____.
- (A) the market (B) the war field
(C) the bedchamber (D) the drawing room
- (11) Raina calls _____ the Chocolate Cream Soldier.
- (A) Sergius (B) Louka
(C) Pekoff (D) Bluntschli
- (12) Sergius is a _____ soldier.
- (A) Bugarian (B) Serbian
(C) English (D) French
- (13) *Heart of Darkness* is a novel written by _____.
- (A) Henry James (B) James Joyce
(C) Joseph Conrad (D) Rudyard Kipling
- (14) _____ is the author of *Shakespearean Tragedy*.
- (A) A G Gardiner (B) A C Bradley
(C) M H Abraham (D) Harold Bloom
-

NY-016015

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C602 : Forms of Literature : Novel

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 Define the Novel form and enumerate various characteristics of it. 14

OR

Trace out in detail the origin and growth of the novel form.

2 Write short notes : (any two) 14

- (1) Picaresque Novel
- (2) Psychological Novel
- (3) Historical Novel
- (4) Autobiographical Novel

3 Evaluate Henry Fielding as a novelist keeping in mind "Joseph Andrews". 14

OR

Draw a character sketch of "Joseph Andrews".

4 Show your acquaintance with the following works by mentioning the name of the author, the year of publication, the type of work and the age which it belongs to (any seven) 14

(1) Jane Eyre	(2) Emma
(3) Tom Jones	(4) Brave New World
(5) Robinson Crusoe	(6) Sons and Lovers
(7) Great Expectations	(8) Sone With the Wind
(9) Ulysses	

5 Choose the corrcet option : 14

- (1) The term picaresque is derived from which language ?
(A) Italian (B) Spanish
(C) German (D) Greek
- (2) A novel written in the form of letters and diary is known as:
(A) Picaresque novel
(B) Domestic novel
(C) Epistolary novel
(D) Stream of consciousness novel

- (3) Who wrote Pamela ?
 (A) Richardson (B) Smollett
 (C) H. Fielding (D) Daniel Defoe
- (4) Who wrote Don Quixote ?
 (A) John Galsworthy (B) Cervantes
 (C) T. Hardy (D) George Orwell
- (5) Who created the Wessex region in the novels
 (A) Jane Austen (B) Aldous Huxley
 (C) Thomas Hardy (D) James Joyce
- (6) Who of the following is a historical novelist ?
 (A) Walter Scott (B) George Orwell
 (C) John Bunyan (D) Jonathan Swift
- (7) Who of the following is not a psychological novelist ?
 (A) James Joyce (B) Virginia Woolf
 (C) D.H. Lawrence (D) Charles Dickens
- (8) Who of the following is not among the four wheels of English Novel ?
 (A) Daniel Defoe (B) Richardson
 (C) Smollett (D) Stern
- (9) 'Joseph Andrews' was published in _____
 (A) 1742 (B) 1745
 (C) 1735 (D) 1715
- (10) Who is the fiancée of Joseph Andrews ?
 (A) Betty (B) Leonara
 (C) Lady Booby (D) Fanny Goodwill
- (11) Who is the absent minded person ?
 (A) Barnabas (B) Parson Adam
 (C) Horatio (D) Sir Thomas
- (12) Joseph is the lost son of _____
 (A) Andrews family (B) The Wilson family
 (C) The Pamela family (D) Adams family
- (13) Which of the following novel is not written by Charles Dickens ?
 (A) War and Peace (B) Great Expectations
 (C) Oliver Twist (D) A Tale of two Cities
- (14) Which of the following is not a psychological novel ?
 (A) To the Lighthouse (B) The Portrait of a Lady
 (C) Lord of the Flies (D) Emma

NZ-016016

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C603 : English

(Literary Criticism)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

Instructions :

- (1) Mention clearly the options you attempt.
- (2) Figures to the right indicate full marks.

- 1 (A) Write a critical note on I.A. Richards as a New Critic. 14
OR
(B) Discuss F.R. Leavis various' critical views.
- 2 (A) Discuss Matthew Arnold's Touch Stone Method. 14
OR
(B) Evaluate T.S. Eliot as a critic and his contribution to English criticism.
- 3 (A) Discuss Anandavardhana's concept of Dhvani. 14
OR
(B) Write short notes on :
(1) Three Levels of meaning.
(2) Types of Dhvani
- 4 Discuss the following literary terms (Any Two) : 14
(1) Deconstruction
(2) Reader-Response Theory
(3) New Historicism
- 5 Select the right option : 14
(1) Who is the author of "The Study of Poetry" ?
(A) Matthew Arnold (B) T.S. Eliot
(C) John Dryden (D) None
(2) Which is not the concept of T.S. Eliot's critical theory ?
(A) Tradition (B) Objective Correlative
(C) Impersonality (D) Subjectivity

- (3) I.A. Richards wrote _____
 (A) Hamlet
 (B) Principles of Literary Criticism
 (C) Poetics
 (D) None
- (4) F.R. Leavis is famous for his _____
 (A) Great Tradition (B) Practical Criticism
 (C) Ion (D) Essay on Poetry
- (5) According to Anandavardhana _____ is the soul of poetry.
 (A) Rasa (B) Guna
 (C) Dhvani (D) Riti
- (6) Who is the pioneer of Ecocriticism?
 (A) Lawrence Stern (B) Lawrence Buell
 (C) D.H. Lawrence (D) Stuart Hall
- (7) _____ is the father of New Historicism.
 (A) Stephen Greenblatt (B) Stephen Gosson
 (C) Jacques Derrida (D) Philip Sidney
- (8) Who wrote the theory of Deconstruction?
 (A) Robinson (B) Stuart Hall
 (C) Jacques Derrida (D) I.A. Richards
- (9) Who is the founder of the cultural studies theory?
 (A) Dr. Johnson (B) Raymond Williams
 (C) F.R. Leavis (D) William Wordsworth
- (10) When did the reader response theory start ?
 (A) Early 1960s (B) 1970s
 (C) 1980s (D) Late 1960s
- (11) _____ creates dhvani.
 (A) Abhidha (B) Lakshana
 (C) Vyanjana (D) Sound
- (12) T.S. Eliot was against the artistic and literary tradition of _____ both in subject matter and in style.
 (A) Romanticism (B) Realism
 (C) Aestheticism (D) Modernism
- (13) 'Tradition and the Individual Talent' is written by :
 (A) Matthew Arnold (B) John Dryden
 (C) F.R. Leavis (D) T.S. Eliot
- (14) There are _____ types of Dhvani.
 (A) two (B) three
 (C) four (D) seven

NAA-016017

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C604 : English

(American Literature)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (a) Draw at length the character sketch of Santiago. **14**
- OR**
- (b) Write short notes on :
- (1) Manolin
 - (2) Use of symbolism in the novel 'The Old Man and the Sea'.
- 2 (a) Discuss various themes of 'The Hairy Ape' which makes it a **14** worth reading Tragi-comedy.
- OR**
- (b) Write short notes on :
- (1) Mildred Douglas
 - (2) Comic situations in the drama
- 3 (a) Critically appreciate the poem 'Song of Myself'. **14**
- OR**
- (b) "Death has mostly remained the favourite theme of Emily Dickinson's poems". Describe her encounter with Death as shown in her poem 'Because I could not stop for Death'.
- 4 (a) Show your acquaintance with the following works by writing **14** the name of the writer, the date of publication, the form of work and the age/period to which it belongs (any **seven**).
- (i) Desire under the Elms
 - (ii) Death of a Salesman
 - (iii) The Colour Purple
 - (iv) Beloved
 - (v) The Glass Menagerie
 - (vi) Moby Dick
 - (vii) For Whom the Bell Tolls
 - (viii) The Portrait of a Lady
 - (ix) The Great Gatsby

5 Write down the answer choosing the correct option. Do mention 14
the answer along with its option.

- (1) The word 'Salao' means _____
(A) lucky (B) unlucky
(C) happy (D) sad
- (2) _____ is the owner of 'Terrace' restaurant in 'The Old Man and the Sea'.
(A) John (B) Jack
(C) Martin (D) Bill
- (3) 'The Old Man and the Sea' was awarded the _____ prize in the year 1953.
(A) Nobel (B) Pulitzer
(C) Golden (D) Silver
- (4) Santiago usually dreams of _____
(A) African horses (B) Fairies
(C) His dead wife (D) African lions
- (5) Men in engine respect Yank for his _____.
(A) Superior strength (B) Love
(C) Generosity (D) Kindness
- (6) I.W.W. stands for _____ Workers of the World.
(A) International (B) Industrial
(C) Independent (D) Inter-state
- (7) The sub-title of 'The Hairy Ape' is _____
(A) A comedy of humours
(B) A comedy of Manners
(C) A comedy of Errors
(D) A comedy of Ancient and Modern Life.
- (8) Yank is imprisoned in the jail of _____ Island.
(A) Blackwell (B) Whitewell
(C) Greenwell (D) Bluewell
- (9) In 'Because I could not stop for Death', the horses' head point towards _____.
(A) Integrity (B) Mortality
(C) Ideology (D) Eternity

- (10) Walt Whitman is known as the _____ poet.
- (A) War (B) People's
(C) Love (D) Nature
- (11) Anne Bradstreet was greatly affected by the works of _____
- (A) Whitman (B) Milton
(C) Du Bartas (D) Chaucer
- (12) 'To My Dear and Loving Husband' resembles _____ Sonnet.
- (A) Spenserian (B) Shakespearean
(C) Petrarchan (D) None of the above
- (13) In her poem, Anne Bradstreet compares the love for her husband with the _____
- (A) riches of the East (B) riches of the West
(C) riches of the South (D) riches of the North
- (14) 'The Scarlet Letter' is a _____
- (A) Drama (B) Novel
(C) Poem (D) None of the above

NAB-016018

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C605 : English Language Teaching & Spoken English

Time : Hours]

[Total Marks : 56

Instructions :

- (1) Attempt all questions.
- (2) Mention clearly the options you attempt.
- (3) Numbers to the right indicate marks.

SECTION - I

- 1 Discuss the importance and functions of language. 14

OR

Discuss in detail the aims and objectives of teaching English.

- 2 Discuss the different ways of using digital portfolio in language learning. 14

OR

Write short notes on the following methods of teaching :

- (i) The Direct Method
- (ii) The Bilingual Method

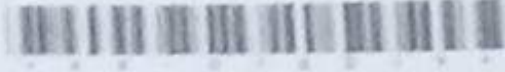
SECTION - II

- 3 (a) Write short notes in about 400-450 words on any one of the following : 7

- (1) Stress in Connected Speech
- (2) Factors affecting the International intelligibility of Indian English.

- (b) Mark the primary accent on the following words : 7
perfect (v), anything, cultivation, electric, educate, progress, abroad.

- 4 Fill in the blanks with appropriate answers given in the brackets. 14
- (1) The syllable on which there is a pitch change is said to have _____ stress.
(primary / secondary / tertiary)
 - (2) Secondary stress is marked with a bar _____ of the syllable.
(Below and in front / above and in front / above and at the back)
 - (3) When the word is a noun or adjective, the accent is on the _____ syllable.
(first / second / third)
 - (4) When the number of unstressed syllables between stressed syllables are large, _____ rhythm is produced.
(slow and heavy / fast and light / quiet and intence)
 - (5) Moving tone is also known as _____ tone. (static / kinetic / ecstatic)
 - (6) _____ has said: "Language is the light of the mind."
(C.L. Wren / Edward Sapir / John Stuart Mill)
 - (7) 'Close the window' is an example of _____ language function.
(informative / expressive / directive)
 - (8) The activity where the student reads a text on his or her own is known as _____.
(silent reading / loud reading / lazy reading)
 - (9) _____ once said, "reading maketh a full man."
(Shakespeare / Bacon / Thoreau)
 - (10) _____ method is called Classical Method of teaching language.
(Grammar-translation / Bilingual / Direct)
 - (11) Vernacular languages are used to the maximum in _____ method.
(Grammar-translation / direct / bilingual)
 - (12) _____ lays more emphasis on pattern practice.
(Grammar translation method / Direct method / Bilingual method)
 - (13) Digital portfolio is a portfolio using _____ media and services.
(electric / electrtonic / aesthertic)
 - (14) Digital Portfolios are _____ to update.
(easy / difficult / complicate)

NX-016019

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2024

BA00601 : Gujarati - Arvachin Gujarati Sahityano Itihas
Bhag-II

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 અનુગાંધી યુગના લક્ષણો જણાવી ગાંધીયુગથી જુદા પડતાં તેના વલણોની વિગતે 14
ચર્ચા કરો.

અથવા

1 નીચેના કોઈ પણ એક સર્જકની સાહિત્યની સેવાનો પરિચય કરાવો : 14

- (1) રાજેન્દ્ર શાહ
- (2) ઉશનસ
- (3) પ્રિયકાન્ત મણિયાર

2 કૃતિ પરિચય કરાવો : (કોઈ પણ બે) 14

- (1) મોરના ઈંડા
- (2) પરિક્રમા
- (3) બારીબહાર
- (4) સ્વપ્નપ્રયાણ

3 આધુનિક યુગના પ્રેરકબળોનો પરિચય કરાવી એ યુગનાં મહત્વના લક્ષણોની 14
વિગતે ચર્ચા કરો.

અથવા

3 નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક સર્જકની સાહિત્ય-સેવાનો પરિચય કરાવો : 14

- (1) રઘુવીર ચૌધરી
- (2) સુરેશ જોષી
- (3) મધુરાય

4 કૃતિ પરિચય કરાવો : (કોઈ પણ બે)

14

- (1) નાઈટર્નર
- (2) અંગત
- (3) દૂરના એ સૂર
- (4) ફેરો

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના સવાલોના જવાબ આપો :

14

(1) ઉમાશંકર જોષીએ _____ ની કવિતાને આંખ, કાન અને નાકની કવિતા કહી છે.

(અ) પ્રહલાદ પારેખ	(બ) રાજેન્દ્ર શાહ
(ક) પ્રિયકાન્ત મણિયાર	(ડ) નલિન રાવળ

(2) કિશનસિંહ ચાવડાએ 'જિપ્સી' ઉપનામથી _____ કૃતિ લખી.

(અ) ધરતી આભના છેટાં	(બ) અમાસના તારા
(ક) આ ઘેર પેલે ઘેર	(ડ) માણસના મન

(3) 'વડવાનલ' નવલકથાના લેખિકા _____ છે.

(અ) સરોજ પાઠક	(બ) ધીરુબહેન પટેલ
(ક) વર્ષા અડાલજી	(ડ) હિમાંશી શેલત

(4) અનુગાંધીયુગને બીજા _____ નામથી ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) નર્મદયુગ	(બ) ગોવર્ધનયુગ
(ક) મુનશીયુગ	(ડ) સૌંદર્યયુગ

(5) આધુનિક સર્જકો _____ ને સૌથી વધુ મહત્ત્વ આપે છે.

(અ) સમાજ	(બ) કલાકૃતિ
(ક) સંસ્કૃતિ	(ડ) ગાંધી વિચાર

(6) 'પેરેલિસિસ' નવલકથાના લેખક _____ છે.

(અ) મધુરાય	(બ) કિશોર જાદવ
(ક) સુરેશ જોષી	(ડ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

(7) નીચેનામાંથી _____ નવલકથા અસ્તિત્વવાદી છે.

(અ) મળેલા જીવ	(બ) આકાર
(ક) પ્રેમધરા	(ડ) કાચની બારી

(8) નીચેનામાંથી _____ આધુનિક નવલકથાકારને જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત થયો છે.

(અ) મધુરાય

(બ) સુરેશ જોષી

(ક) રઘુવીર ચૌધરી

(ડ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

(9) 'જટાયુ' સંગ્રહના સર્જકનું નામ _____ છે.

(અ) સિતાશુ યશસ્વિન્દ્ર

(બ) મનહર મોદી

(ક) ચિનુ મોદી

(ડ) વિનોદ જોશી

(10) લાભશંકર ઠાકર કૃત 'માણસની વાત' કૃતિનું સ્વરૂપ _____ છે.

(અ) કાવ્યસંગ્રહ

(બ) નાટક

(ક) નિબંધ

(ડ) જીવનચરિત્ર

(11) નીચેનામાંથી _____ કાવ્યસંગ્રહ અનિલ જોશીનો છે.

(અ) અમે બરફના પંખી

(બ) ગગન ખોલતી બારી

(ક) છાતીમાં બારસાખ

(ડ) સનનન

(12) અદ્યતન ગઝલના પ્રણેતા _____ છે.

(અ) શયદા

(બ) મરીઝ

(ક) અમૃત ઘાયલ

(ડ) આદિલ મનસૂરી

(13) શિવકુમાર જોશી પાસેથી _____ નામે એકાંકી સંગ્રહ મળે છે.

(અ) પાંખ વિનાના પારેવા

(બ) કચૂકી બંધ

(ક) પગલાં પડી ગયાં

(ડ) કનક કટોરો

(14) 'રેતીની રોટલી' નિબંધ સંગ્રહના લેખક _____ છે.

(અ) જયંતિ દલાલ

(બ) જયોતિન્દ્ર દવે

(ક) જયંત ખત્રી

(ડ) વિનોદ ભટ્ટ

NY-016020

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C602 : Gujarati

Bhasha Vignan ane Gujarati Bhashano Parichaya Bhag-II

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 ગુજરાતી ભાષાના શબ્દભંડોળમાં તત્સમ, તદભવ, દેશ્ય શબ્દો તેમજ ઉછીના લીધેલા શબ્દોની વિસ્તૃત નોંધ લખો. 14
- અથવા
- 1 ટૂંકનોંધ લખો : 14
- (1) ફારસી પૂર્વ અને પર પ્રત્યયો
- (2) સ્વાથિક-અંગ વિસ્તારક પ્રત્યયો.
- 2 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 14
- (1) દ્વિરુક્ત શબ્દો
- (2) દ્વંદ્વ સમાસ, મધ્યમ પદલોપી અને કર્મધારય સમાસને સદષ્ટાંત સમજાવો.
- (3) નિપાતો
- (4) સંયોજકો.
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 14
- (1) બહુવચનના 'ઓ' પ્રત્યયના પ્રયોગનું ક્ષેત્ર
- (2) લિંગસિદ્ધિ
- (3) ગુજરાતી ભાષાની વિભક્તિ વ્યવસ્થા
- (4) કૃદંતના પ્રકારો અને અર્થો.
- 4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 14
- (1) કર્તરી-કર્મણિ-ભાવે પ્રયોગો
- (2) સંયુક્ત ક્રિયાપદો
- (3) વિકારી અને અવિકારી સંજ્ઞાઓ અને વિશેષણો
- (4) વાક્યના પ્રકારો.

- (1) અમુક શબ્દોની વિશિષ્ટ ધ્વનિરચનાથી અવાજની, દ્રશ્યની, સ્પર્શની કે બીજી કોઈ ક્રિયાઓ મૂર્ત કરવાનો પ્રયાસ થતો હોય એવા શબ્દોને શું કહે છે?
- (1) ધ્વનિ (2) લિપિ
(3) સ્વાનુકારી (4) પ્રત્યય
- (2) દ્વિરુક્તિ એ કયા સમાસનું ઉદાહરણ છે?
- (1) ઉપપદ (2) બહુવ્રીહિ
(3) કર્મપારય (4) દ્વંદ્વ
- (3) ધન દોલત, ખૂનામરકી જેવા દ્વિરુક્ત શબ્દોમાં કયા એકમનું પુનરાવર્તન છે?
- (1) ધ્વનિ એકમ (2) અર્થ એકમ
(3) રૂપ એકમ (4) વાક્ય એકમ
- (4) સંસ્કૃતમાંથી પ્રાકૃત-અપભ્રંશ ભૂમિકાએ પરિવર્તન પામી ગુજરાતીમાં ઉતરી આવેલા શબ્દોને શું કહે છે?
- (1) અપભ્રંશ (2) તત્સમ
(3) તદ્ભવ (4) દેશ્ય
- (5) કપ્તાન, કોફી, તમાકુ, બટાટા, પાદરી જેવા શબ્દો મૂળ કઈ ભાષાના છે?
- (1) પોર્ટુગીઝ (2) પ્રાકૃત
(3) ફારસી (4) અંગ્રેજી
- (6) ઘણું, અમર્યાદ, વિશેષપણે, સારી પેઠે - એવો અર્થ દર્શાવનાર પ્રત્યયો કયા છે?
- (1) અપ, અવ, કુ, દુસ, નિસ, વિ (2) અનુ, પ્રતિ, ઉત, ઉપ, સમ, સુ
(3) અ, અં, અણ, ક, વણ (4) અતિ, પ્ર, પરિ, વિ, સમ, સુ
- (7) ફાવટ, સમજાવટ, ગભરાટ, બનાવટ, કચવાટ વગેરેમાં કયો પ્રત્યય છે?
- (1) 'ટ' પરપ્રત્યય (2) 'આટ' પરપ્રત્યય
(3) 'ટ' પૂર્વપ્રત્યય (4) 'આટ' પૂર્વપ્રત્યય
- (8) પુલ્લિંગ માટે સામાન્ય રીતે કયો પ્રત્યય પ્રયોજાય છે?
- (1) આ (2) ઈ
(3) ઓ (4) ઉ

(9) નિર્જીવ સૃષ્ટિને લગતી સંજ્ઞાઓ પુલ્લિંગ (ચમચો) અને નપુસકલિંગ (પૂતળું) સંજ્ઞાઓ કયો અર્થ દર્શાવે છે?

- (1) લઘુ પરિમાણ (2) બૃહદ પરિમાણ
(3) અન્ય પરિમાણ (4) એકેય નહીં

(10) સ્ત્રીલિંગ નામો - લીબુડી, નાળીયેરી, બોરડી વગેરે શેનો અર્થ દર્શાવે છે?

- (1) ફળઝાડ (2) ફળફૂલ
(3) ફળ (4) ફળપાન

(11) 'રમા બે કલાકથી લેસન કરે છે' - આ વાક્યમાં બહુત્વવાચક વિશેષણ કયું છે?

- (1) રમા (2) કલાક
(3) બે (4) લેસન

(12) કર્તા (પ્રથમા) વિભક્તિના અનુગો કયાં છે?

- (1) એ, થી (2) ને, માટે, સારું
(3) ને (4) નો, ની, નું, ના

(13) વાક્યો, પદસમૂહો અને પદોને જોડવાનું કામ કરનાર પદને શું કહે છે?

- (1) નિપાતો (2) ક્રિયાવિશેષણો
(3) ઉદગાર વાચકો (4) સંયોજકો

(14) ગુજરાતી વાક્યરચનામાં પદોનો શિષ્ટ ક્રમ કયો છે?

- (1) ક્રિયાપદ-કર્તા-કર્મ (2) કર્મ-કર્તા-ક્રિયાપદ
(3) કર્તા-કર્મ-ક્રિયાપદ (4) ક્રિયાપદ-કર્મ-કર્તા

NZ-016021

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C603 : Gujarati

(Sahitya Vivechana Siddhanto Bhag - 2)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.
(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(3) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક તેના ગુણ છે.

- 1 અભિધા, લક્ષણા અને વ્યંજના શક્તિનો પરિચય કરાવી લક્ષણાના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 14

અથવા

- 1 અનુકરણના સિદ્ધાંત સંદર્ભે પ્લેટો અને એરિસ્ટોટલના મંતવ્યને વિગતે સમજાવો. 14

- 2 નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ટૂંકનોંધ લખો : 14

- (1) કાવ્યમાં અલંકારનું સ્થાન
(2) પુરાકલ્પન
(3) પ્રતીક
(4) કાવ્યમાં છંદ, ગેયતા અને લયનું મહત્વ.

- 3 નવલકથા, નાટક અને સોનેટમાંથી કોઈ એક સાહિત્ય સ્વરૂપની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. 14

અથવા

- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14

- (1) સાહિત્યમાં પરંપરા અને પ્રયોગ
(2) ગઝલ સ્વરૂપ પરિચય.

- 4 વિવેચન એટલે શું? તે સમજાવી વિવેચનની વિવિધ પદ્ધતિઓનો પરિચય કરાવો. 14
અથવા
- 4 નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિશે નોંધ લખો : 14
- (1) કારણિક અને ભાવણિક પ્રતિભા.
 - (2) સર્જન અને ભાવન
 - (3) શૈલી
 - (4) સાહિત્યિક રુચિ.
- 5 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો : 14
- (1) મુખ્યાર્થનો બાધ થતાં બીજો અર્થ આપનાર શક્તિને _____ શબ્દશક્તિ કહે છે.
(અ) અભિધા (બ) લક્ષણા
(ક) વ્યંજના (ડ) તાત્પર્ય
 - (2) 'આ શીશીમાંનું ઔપધ એ એનું જીવન છે' - આ દષ્ટાંત _____ લક્ષણાનું છે.
(અ) સારોપા શુદ્ધા લક્ષણા (બ) સાધવાસના શુદ્ધા લક્ષણા
(ક) સારોપા ગૌણી લક્ષણા (ડ) સાધવાસના ગૌણી લક્ષણા
 - (3) અંગ્રેજી 'Symbol'ના પર્યાય તરીકે ગુજરાતીમાં _____ શબ્દ પ્રયોજાય છે.
(અ) ગુણ (બ) કલ્પન
(ક) પુરાકલ્પન (ડ) પ્રતીક
 - (4) કૃતિમાં સ્વરૂપ અને શૈલી મળીને _____ બને છે.
(અ) અનુભૂતિ (બ) આકૃતિ
(ક) અભિવ્યક્તિ (ડ) અંતઃસ્તત્વ
 - (5) સાહિત્યમાં આવતીકાલની પરંપરા _____ વડે રચાય છે.
(અ) શબ્દસૃષ્ટિ (બ) પ્રાચીન ગ્રંથો
(ક) પ્રયોગ (ડ) વાસ્તવ જગત
 - (6) પ્લેટોનો કવિતા પર _____ આક્ષેપ હતો.
(અ) કલ્પનાનું અનુકરણ (બ) સમાજનું અનુકરણ
(ક) કુદરતનું અનુકરણ (ડ) અનુકરણનું અનુકરણ

- (7) કાવ્યમાં અલંકારનું સ્થાન _____ છે.
 (અ) આવશ્યક (બ) અનિવાર્ય
 (ક) ફરજિયાત (ડ) એકેય નહિ
- (8) છંદને કારણે કાવ્યમાં _____ પ્રાપ્ત થાય છે.
 (અ) નિશ્ચિત અર્થ (બ) નિશ્ચિત લય
 (ક) નિશ્ચિત કવિ (ડ) નિશ્ચિત સંવેદન
- (9) મરાઠીમાં નવલકથા માટે _____ શબ્દ પ્રયોજાય છે.
 (અ) કાદંબરી (બ) ઉપન્યાસ
 (ક) બડાગલ્પ (ડ) સંસારચિત્ર
- (10) તેરમી સદીમાં _____ ના હાથે સોનેટનો જન્મ થયો.
 (અ) ગ્વીતોની (બ) પેટ્રાર્ક
 (ક) મિલ્ટન (ડ) શેક્સપિયર
- (11) કૃતિલક્ષી વિવેચનમાં માત્ર _____ ને જ ધ્યાનમાં રાખવામાં આવે છે.
 (અ) સાહિત્ય કૃતિને (બ) સર્જકને
 (ક) સ્વરૂપને (ડ) કૃતિની ભાષાને
- (12) કૃતિની ભાષાના અભ્યાસમાંથી કૃતિની વિશેષતાઓ તારવી બતાવવાની રીતને _____ વિવેચન પદ્ધતિ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
 (અ) કૃતિલક્ષી વિવેચન (બ) તુલનાત્મક વિવેચન
 (ક) સર્જકતાલક્ષી વિવેચન (ડ) ભાષાવૈજ્ઞાનિક વિવેચન
- (13) 'પ્રત્યાયન નહીં તો સાહિત્ય નહીં' - એવું વિધાન _____ એ કર્યું છે.
 (અ) એ. સી. બ્રેડલી (બ) ટી. એસ. એલિયટ
 (ક) વર્ડઝવર્થ (ડ) એબરકોમ્બી
- (14) ગઝલમાં બે પંક્તિના જોડકાંને _____ કહે છે.
 (અ) શેર (બ) રદીફ
 (ક) કાફીયા (ડ) મક્તા

NAA-016022

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C604 : Gujarati

(Priyajjan - Vinesh Antani)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 નવલકથાનું સ્વરૂપ સમજાવી નવલકથાનાં ઘટક તત્ત્વોનો વિગતે પરિચય કરાવો. 14

અથવા

1 ગુજરાતી નવલકથા સાહિત્યનો વિકાસ સ-વિસ્તર આલેખો. 14

2 'પ્રિયજન' નવલકથાની પાત્ર સૃષ્ટિનો વિગતે પરિચય આપો. 14

અથવા

2 'જીવનભર સાથે ચાલી નહિ શકેલો સંબંધ ચારુ અને નિકેતની માલિયા 14
સચવાયેલો રહે છે.' - 'પ્રિયજન' નવલકથાને આધારે આ વિધાનની સમીક્ષા કરો.

3 ગમે તે બે વિષે નોંધ લખો : 14

- (1) 'પ્રિયજન' શીર્ષકની યથાર્થતા
- (2) 'પ્રિયજન' નવલકથાની વસ્તુસંકલના
- (3) 'પ્રિયજન' નવલકથાનું ગદ્ય
- (4) 'પ્રિયજન' નવલકથાનો આરંભ અને અંત

4 નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી યોગ્ય શીર્ષક આપો : 14
(કોઈ પણ બે)

(અ) સૌંદર્યની ઉપાસના ધર્મપ્રેરક નીવડી અને નીવડે. કલા ધર્મની માતા જ નથી, તેને જીવંત રાખતી અમર સંજીવની છે. હું પુષ્ટિમાર્ગી વૈષ્ણવ નથી, પણ સાયંકાળે તેમના મંદિરે જઉં તો ત્યાં વહેતા સંગીતથી મુગ્ધ થાઉં અને અદ્ભુત સંવેદનો અનુભવું. ખ્રિસ્તી ધર્મના વેનિસ આદિનાં ભવ્ય પ્રાર્થનામંદિરનાં રસ્કિનનાં વર્ણનો વાંચતા ધાર્મિક લાગણીઓ ઉદ્ભવે ને સંતોષાય છે. બાઈબલ કરતાં બોટિચેલી, રાફેલ, એન્જેલો આદિની કલાકૃતિઓથી ખ્રિસ્તી ધર્મ વધુ જીવંત રહ્યો છે, તેના સિક્કાંતો કરતાં નરસિંહ, સૂરદાસ, મીરાં વગેરેથી વૈષ્ણવ-પંથ વધુ પ્રાણવંતો રહ્યો છે; અને પંથ-ઉપપંથને વ્યાપી રહેતો ગગન જેવો આપણો હિન્દુ ધર્મ યુગેયુગે ભગવદગીતા

ન જોઈ શકનાર, જોવા તૈયાર ન થનાર, ધર્મ, ઈશ્વરને નીતિને વટાવી ખાનાર આજના માણસમાંથી આત્માનું તેજ અને જીવનમાંથી જે સત્વ ચાલ્યાં ગયા છે. એની પુનઃસ્થાપના માટે માણસે ફરી ખોવાઈ ગયેલાં મૂલ્યોને શોધી કાઢવાં પડશે, આત્માના અવાજને ઠંઠોળવો પડશે, માણસાઈને જાગૃત રાખવી પડશે. આ કેવળ વાતો નહીં, આચરણથી જ શક્ય બનશે.

- ડૉ. મણિલાલ હ. પટેલ

- (૬) લોકતંત્રના અનેક આધારો છે. એ બધામાં જો કોઈ એક મુખ્ય અને મહત્વનો આધાર હોય, તો તે પ્રત્યેક વ્યક્તિએ વિશાળ લોકસમુદાયના હિતમાં પોતાના અંગત સ્વાર્થ અને લાભ મેળવવાની દૃષ્ટિને જતી કરવી તે છે. જો આપણે આપણા સમગ્ર ઇતિહાસના વિશાળ ફલકનું ઊડતી નજરે અવલોકન કરીશું તોયે એ જણાયા વિના નહિ રહે કે આપણા દેશમાં સારાનરસાનો વિચાર ક્યાં વિના બીજાનાં હિતોના ભોગે સ્વાર્થ સાધવાની વૃત્તિએ હંમેશાં સર્વનાશ નોતર્યો છે. આજે પણ આપણે શું જોઈએ છીએ? નાના-મોટા અમલદારો પોતાની જવાબદારી પ્રત્યે બેપરવા છે. જ્યાં જુઓ ત્યાં ઓછું કામ કરવાની ભાવના છે. - કેળવણી પામેલા લોકોમાં પણ બીજાનું હિત વિચારવાની વૃત્તિ ક્યાં દેખાય છે? આ બધું આખરે આપણને ક્યાં દોરી જશે? આપણે ત્યાં લોકોનું રાજ્ય સ્થપાયું છે, પણ એને માટેનો - મજબૂત પાયો નંખાયો નથી, એ એક વિવાદથી પર, એવું સત્ય છે.

- પંડિત સુખલાલજી

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરી :

14

- (1) વિનેશ અંતાણીનો જન્મ _____ શહેરમાં થયો હતો.
 (અ) અંજાર (બ) વડોદરા
 (ક) દુર્ગાપુર (ડ) ભુજ
- (2) વિનેશ અંતાણીએ માધ્યમિક શિક્ષણ _____ માંથી લીધું.
 (અ) નખત્રાણા (બ) કચ્છ
 (ક) ભુજ (ડ) વડોદરા
- (3) વિનેશ અંતાણીના પત્ની વ્યવસાયે _____ હતા.
 (અ) બેંક મેનેજર (બ) અધ્યાપિકા
 (ક) શિક્ષિકા (ડ) ઉદ્યોગિકા
- (4) વિનેશ અંતાણીના નિબંધસંગ્રહનું નામ _____ છે.
 (અ) કાફલો (બ) પોતપોતાનો વરસાદ
 (ક) નગરવાસી (ડ) સૂરજની પર દરિયો

- (5) _____ એ વિનેશ અંતાણીકૃત સંપાદન છે.
 (અ) લલિત નિબંધો (બ) શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી કાવ્યો
 (ક) નગરવાસી (ડ) સર્જકનું ઓજસ
- (6) વિનેશ અંતાણીની હિન્દીમાંથી અનુવાદ કરેલ કૃતિ _____ છે.
 (અ) એક ચીથરું સુખ (બ) મૈલી ચદરિયા
 (ક) કોરા કાગઝ (ડ) ઘરે બાહિરે
- (7) વિનેશ અંતાણીના મોસાળમાં 'સરસ્વતીચંદ્ર' નવલકથાના પેરેગ્રાફ _____ ને મોઢે હતા.
 (અ) માસી (બ) મામા
 (ક) નાની (ડ) મામી
- (8) વિનેશ અંતાણીના સાહિત્યસર્જનમાં _____ સાહિત્યકાર માર્ગદર્શક બની રહ્યા.
 (અ) સુંદરમ્ (બ) ધીરેન્દ્ર મહેતા
 (ક) ઉમાશંકર જોશી (ડ) યુનીલાલ મડિયા
- (9) ચારુના પુત્ર શૈલની પ્રિય રમત _____ છે.
 (અ) ચેસ (બ) કરમ
 (ક) હોકી (ડ) ક્રિકેટ
- (10) 'પ્રિયજન' નવકથાની પ્રથમ આવૃત્તિ _____ માં પ્રગટ થઈ
 (અ) મે 1980 (બ) મે 1981
 (ક) જૂન 1980 (ડ) જૂન 1981
- (11) વિનેશ અંતાણી પાસેથી _____ નામે એબ્સર્ડ નાટક મળે છે.
 (અ) નટવરલાલ (બ) કનવરલાલ
 (ક) જીવણલાલ (ડ) હિંમતલાલ
- (12) 'પ્રિયજન' નવલકથાનું મૂળ _____ નાટકમાં છે.
 (અ) ઝાલકા (બ) લીલા વાંસનો અંકુર
 (ક) માલિયા (ડ) બાઘબટમાં માછલી
- (13) 'હું ફેકાઈ જવા માગું છું એ પુમ્મસી ખીણોમાં' - આ વાક્ય _____,
 _____ ને કહે છે.
 (અ) નિકેત - ઉમા (બ) સુકેતુ - રેણુ
 (ક) નિકેત - ચારુ (ડ) દિવાકર - ચારુ
- (14) 'ટ્રેનની ચીસ : આવતી અને જતી' - આ વાક્ય નવલકથાના _____
 આવે છે.
 (અ) આરંભે (બ) અંતે
 (ક) મધ્યમાં (ડ) આમાંથી એકેય નહિ

NAB-016025

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C607 : Gujarati

(*'Samaydvip' Bhagvati Kumar Sharma*)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 સાહિત્યસ્વરૂપ તરીકે નવલકથાની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો. 14

અથવા

1 શ્રી ભગવતીકુમાર શર્માના જીવન અને સર્જનનો વિગતે પરિચય કરાવો. 14

2 નવલકથાના સ્વરૂપ લક્ષણોને ધ્યાનમાં રાખી, 'સમયદ્વીપ' નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

2 'સમયદ્વીપ'માં આલેખાયેલ નીલકંઠનું પાત્રાલેખન કરો. 14

3 કોઈ પણ બે વિશે નોંધ લખો : 14

(1) 'સમયદ્વીપ'માં આલેખાયેલું ગ્રામજીવન

(2) 'સમયદ્વીપ' શીર્ષકની યથાર્થતા

(3) 'સમયદ્વીપ'માં સાંસ્કૃતિક સંઘર્ષ

(4) 'સમયદ્વીપ'નો આરંભ અને અંત.

4 નીચેના પ્રશ્નોના સાચા જવાબ શોધીને લખો : 14

(1) ગુજરાતી ભાષાની પ્રથમ ઐતિહાસિક નવલકથા _____ છે.

(અ) કરણધેલો

(બ) મળેલા જીવ

(ક) પાટણની પ્રભુતા

(ડ) ફેરો

- (2) 'કેરો' નવલકથાના લેખક _____ છે.
- (અ) પન્નાલાલ પટેલ (બ) રાધેશ્યામ શર્મા
(ક) ક.મા. મુનશી (ડ) ભગવતીકુમાર શર્મા
- (3) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાની નાયિકાનું નામ _____ છે.
- (અ) નીરા (બ) મીરાં
(ક) જયા (ડ) વિજયા
- (4) ભગવતીકુમાર શર્માની પ્રથમ નવલકથા _____ છે.
- (અ) આરતી અને અંગારા (બ) અસૂર્યલોક
(ક) પ્રેમયાત્રા (ડ) સમયદ્વીપ
- (5) ભગવતીકુમાર શર્માનો જન્મ _____ શહેરમાં થયો હતો.
- (અ) ડભોઈ (બ) સુરત
(ક) વડોદરા (ડ) ભરૂચ
- (6) 'સમયદ્વીપ' કૃતિને શ્રી _____ એ 'લઘુનવલ' તરીકે ઓળખાવી છે.
- (અ) રાધેશ્યામ શર્મા (બ) ક.મા. મુનશી
(ક) વીનેશ અંતાણી (ડ) દર્શક
- (7) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાનું પ્રકાશન ઈ.સ. _____ માં થયું.
- (અ) 1934 (બ) 1944
(ક) 1954 (ડ) 1974
- (8) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નીલકંઠના મોટાભાઈનું નામ _____ છે.
- (અ) સુરેશભાઈ (બ) પરેશભાઈ
(ક) નીલેશભાઈ (ડ) મહેશભાઈ

(9) નીલકંઠ નીરાને ગામમાં _____ બતાવવા લઈ જાય છે.

(અ) નદી

(બ) તળાવ

(ક) કૂવો

(ડ) જૂની વાવ

(10) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નીલકંઠના માતા-પિતાનું નામ _____ છે.

(અ) ગૌરીબા-શિવશંકર

(બ) પાર્વતી-શંકર

(ક) ગંગાબા-શિવશંકર

(ડ) જમનાબા-જટાશંકર

(11) નીરા _____ શહેરમાં ઉછરેલી વ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્યવાદી નાયિકા છે.

(અ) મુંબઈ

(બ) સૂરા

(ક) સુરત

(ડ) અમદાવાદ

(12) શિવશંકર સૂરા ગામના _____ મંદિરના ધર્મચુસ્ત પૂજારી હતા.

(અ) શિવ મંદિર

(બ) હનુમાન મંદિર

(ક) સાંઈ મંદિર

(ડ) આશાપુરા મંદિર

(13) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાને અંતે _____ આવે છે.

(અ) પત્ર

(બ) ફોન

(ક) તાર

(ડ) કુરિયર

(14) 'સમયદ્વીપ'માં _____ ગ્રામજીવન અને _____ નું આધુનિક જીવન નિરૂપાયું છે.

(અ) સાવલી-વડોદરા

(બ) મેઘરજ-મોડાસા

(ક) સૂરા-મુંબઈ

(ડ) ખાનપુર-કારંટા

આ સંચાલના બધી જ કૃતિઓ બહુ લાભકારી સંકલ્પને ધાર પાડવામાં સફળ
 થઈ રહી, છતાં લાભકારી નિર્ણયો કરવામાં નો જોડે શકાય છે. વર્ણનો પર
 તેમની લખાઈ સારી છે. જેમકે, 'સાથ' વાકામાં આગળ વર્ણન, તેમજ વિષય,
 નરવણ કરવાની વિધિ વગેરેની જાણકારી થઈ શકે છે. આનંદ વ્યાસની આ
 વાકાઓમાં મોટી ભાગે પાત્રો પાત્રો કડક કાળજીથી લખ્યાં છે. આ પાત્રોમાં અને
 સ્વભાવની દ્રશ્યતા છે. નિરૂપણમાં આકર્ષકતાનો અનુભવ છે, જે લખક
 સમાજના પુસ્તક રાજ્યો જોડે, લખક વિષયો જેટલે તેમણે આપ્યા છે.

મૈત્રી લખાણ - શિક્ષક લખાણ :

5 મૈત્રી પત્રિકાઓની આધારે બહુ જાણવામાં આવેલા પત્રિકાઓને કૃતિઓ કહી શકાય.
 કૃતિઓમાં પુસ્તક (પત્રિકા) નો ઉત્પન્ન કરીને તેમણે ઉત્પન્ન કર્યાં છે. આ જોડે છે.

NAB-016025
B. A. (Sem. VI) Examination
April - 2024
BA00C607 : Gujarati
('Samaydvi' Bhagvati Kumar Sharma)

કેન્દ્ર : _____ પરીક્ષાર્થીનો બેઠક નં. : _____

નિરીક્ષકની સહી : _____ તારીખ : _____

સૂચના : ભૂલોવાળા પેરેગ્રાફમાં પ્રૂફરીડિંગની નિશાનીઓ દર્શાવીને આ પેજ તમારી ઉત્તરવહી સાથે જોડો. ૧૪

નીચેનું પ્રૂફ સુધારો...

અશુદ્ધ ફકરો

આ સંગ્રહની બધી જ કૃતિઓ ભલે લેખકના વિકલ્પને પાર પાડવામાં સરળ નથી રહી, છતાં લેખકની નિષ્ઠા પૂર્વકની મયામણ તો જોઈ શકાય છે. વર્ણનો પર તેમની હથોટી સારી છે જેમકે સબ વારતામાં આગનું વર્ણન, તર્પણનો વિધિ, નરવણ કરવાનો વિધિ વગેરેની જાણકારી પણ સારી છે. અનિલ વાસની આ વાર્તાઓમાં મોટેભાગે પિતાનાં પાત્રો કટક કાળજાળ તથા મા પતિ પ્રતા અને સહનશીલ દર્શાવી છે. નિરૂપણરીતિમાં એકવિધતાનો અનુભવ થાય છે, જે લેખકે સભાનતા પૂર્વક ટાળવો જોઈએ. લેખક વિષયો જરૂર જાવા લઈ આવ્યા છે.

NAB-016031

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C606 : Hindi

(Rachnatmak Lekhan Aur Anuvad)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 भाव और विचार की रचनात्मक लेखन में रूपांतरण की प्रक्रिया को समझाइए। 14
अथवा
- 1 जनभाषा और लोकप्रिय संस्कृति के औचित्यपूर्ण निर्वाह से रचना लोकभोग्या बनती है - समझाइए। 14
- 2 नाट्य लेखन करते समय वस्तु, पात्र, परिवेश एवं रंगकर्म की भूमिका स्पष्ट कीजिए। 14
अथवा
- 2 कथा लेखन में वास्तु, पात्र, परिवेश एवं विमर्श के महत्त्व को समझाइए। 14
- 3 अनुवाद का स्वरूप स्पष्ट करते हुए अनुवाद के प्रकारों को समझाइए। 14
अथवा
- 3 संक्षेप में लिखिए :
(१) अनुवाद का महत्त्व
(२) अनुवाद के गुण
- 4 सूचनानुसार कीजिए :
(क) निम्नलिखित गुजराती गद्यांश का हिन्दी में अनुवाद कीजिए : 6
शिष्य बनवुं अे पण सडेलु काम नधी. अेक आदर्श शिष्य माटेनी पडेली शरत अे छे के सत्यना साक्षात्कार माटे अेणो बधीज वासनाओनी त्याग करवो जेठअे. गुरुअे पण पोतानी सधणी शक्ति शिष्यना मानसिक विकासना कार्यमां लगाडी देवी जेठअे संपूर्ण सडानुभूति विना अध्यापन कार्य सकण धरि शके नडिं तेनी श्रद्धामां विक्षेप पाडशो नडिं शक्य डोय तो कंठक वधारे साडुं आपो पण तेनी पासे जे छे तेनो नाश करशो नडि, क्षण मात्रमां जणो के पोतानी जतनुं अनेक व्यक्तिओमां रूपांतर करी शके अे ज सायो गुरु.

- (ख) निम्नलिखित गुजराती कहावतों का हिन्दी रूप लिखिए : 4
- (१) रांड्या पछीनुं उधापण शा कामनुं
 - (२) धर कुटये धर ज्ञाय
 - (३) पुत्रना लक्षणा पारणामांधी ज्ञाय
 - (४) नाम भोटु दर्शन भोटु
- (ग) निम्नलिखित गुजराती मुहावरों का हिन्दी रूप लिखिए : 4
- (१) गज भावो
 - (२) धुसके धुसके रडवुं.
 - (३) सस्तामां भपवुं
 - (४) आंधणानो देकाणो

5 सूचनानुसार कीजिए : 14

- (क) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :
- (१) रचना में _____ की भूमिका होती है।
(अनुभव, सम्बन्ध, ध्यान)
 - (२) नाट्य लेखन में _____ का ज्ञान होना अनिवार्य है।
(पात्र-योजना, परिवेश, रंगमंच)
 - (३) _____ लेखन को अंग्रेजी में 'क्रिएटिव राइटिंग' कहते हैं।
(विज्ञापन, पत्रकारिता, रचनात्मक)
 - (४) _____ को लक्ष्य भाषा और स्रोत भाषा की जानकारी होनी चाहिए।
(पत्रकार, अनुवादक, आलोचक)
 - (५) इनमें से _____ कथातर साहित्य है।
(उपन्यास, कहानी, रिपोर्ताज)
 - (६) छंदशास्त्र में 'यति' का सम्बन्ध _____ से है।
(विश्राम, प्रवाह, चरण)
 - (७) वाल्मीकि के द्वित्व होकर काव्य सृजन की प्रक्रिया में प्रवृत्त होना _____ का सिद्धांत कहलायेगा।
(दैवी प्रेरणा, अनुकरण, स्वच्छंदतावादी)

- (ख) निम्नलिखित विधान सही (✓) है या गलत (×) निशान लगाइए :
- (१) रचना प्रक्रिया वस्तुतः एक खोज और एक ग्रहण का नाम है यह कथन मुक्तिबोध का है।
 - (२) रचनात्मकता सबसे पहले आत्माभिव्यक्ति है।
 - (३) विज्ञापन का सीधा सम्बन्ध व्यापारियों का आकर्षण बढ़ाना है।
 - (४) पत्रकारिता का समावेश द्रश्यकाव्य के अंतर्गत होता है।
 - (५) हिन्दी में यथार्थवादी उपन्यास के जनक प्रेमचंद हैं।
 - (६) 'यमाताराजभानसलगाः' अलंकारों को याद रखने का सूत्र है।
 - (७) तुक को अंत्यानुप्रास भी कहा जाता है।

NAA-016030

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C-605 : Hindi

Jansanchar Madhyam Lekhan

Time : 3.00 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 जनसंचार का अर्थ एवं संचार विकास की रूपरेखा को समझाइए। 14
अथवा
- 1 जनसंचार के प्रकारों पर प्रकाश डालिए।
- 2 रेडियो की उपयोगिता एवं उसकी लोकप्रियता पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 2 रेडियो नाटक के लेखन के महत्त्व एवं तत्वों की समीक्षा कीजिए।
- 3 अखबार के महत्त्व और उद्देश्य को स्पष्ट कीजिए। 14
अथवा
- 3 टेलिविजन के महत्त्व और समाचार की चर्चा कीजिए। टेलिविजन पर प्रसारित समाचार और धारावाहिक की चर्चा कीजिए।
- 4 संक्षेप में लिखिए : 14
(1) रिपोर्ताज का महत्त्व
अथवा
(1) साक्षात्कार लेखन
(2) ब्लोगिंग के प्रकार
अथवा
(2) इंटरनेट का महत्त्व

(अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :

- (1) जनसंचार माध्यम को लोकतंत्र का _____ स्तंभ माना जाता है।
(तीसरा, चौथा, पाँचवाँ)
- (2) कॉमेन्ट्री को हिन्दी में _____ कहते हैं।
(वार्तालाप, उद्घोषणा, आँखों देखा हाल)
- (3) रेडियो का परिमार्जित रूप _____ है।
(रिकॉर्डर, लाउड स्पिकर, ट्रांजिस्टर)
- (4) पटकथा लेखन के लिए अंग्रेजी में _____ शब्द का प्रयोग हुआ है।
(स्क्रीन प्ले, सीनेरियो, स्टोरी)
- (5) फेसबुक इंटरनेट पर स्थित एक निःशुल्क सामाजिक _____ सेवा है।
(नेटवर्किंग, रोजिंदी, उदार)
- (6) वृत्तचित्र की भाषा _____ भरनेवाली होती है।
(समुद्र में बुंद, गागर में सागर, गागर में पानी)
- (7) टेलिविजन का एक विशेष गुण _____ होता है।
(श्रवण, प्रदर्शन, संरचना)
- (8) ब्लॉग _____ शब्द का संक्षिप्त रूप है।
(वेबलोग, इंटरनेट, ट्वीटर)
- (9) _____ में जनसंचार को मास कम्युनिकेशन कहा जाता है।
(जर्मनी, लेटिन, अंग्रेजी)
- (10) रिपोर्ताज _____ भाषा का शब्द है।
(जर्मनी, ब्रिटेन, फ्रांसीसी)

(ब) निम्नलिखित विधान सही (✓) है या गलत (×) बताइए .

- (1) कॉमेन्ट्री में आलेख है।
- (2) कठपूतली का खेल परम्परागत है।
- (3) संवाद फिल्म की जान है।
- (4) विज्ञापन व्यापार की आत्मा नहीं है।

NX-016026

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2024

BA00C-601 : Hindi

(Paschatya Kavyashastra)

Time : 3.00 Hours]

[Total Marks : 70

1 प्लेटो के काव्य सत्य और अनुकरण सिद्धांत की विस्तार से चर्चा कीजिए। 14

अथवा

1 मैथ्यू आर्नल्ड के काव्य सम्बन्धी विचारों पर प्रकाश डालिए।

2 मार्क्सवाद के द्वन्द्वात्मक भौतिक विकास एवं वर्ग-संघर्ष के सिद्धांत को समझाइए। 14

अथवा

2 मनोविश्लेषणवाद की विस्तृत चर्चा कीजिए।

3 हिन्दी आलोचक के रूप में आचार्य रामचन्द्र शुक्ल के योगदान की चर्चा कीजिए। 14

अथवा

3 हिन्दी आलोचक के रूप में नामवरसिंह के योगदान की चर्चा कीजिए।

4 संक्षेप में लिखिए : 14

(1) विम्ब अथवा प्रतीक

(2) मिथक अथवा स्वच्छंदतावाद

(अ) योग्य विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए :

- (1) प्लेटो का जन्म _____ में हुआ था।
(क) इटली (ख) रोम (ग) ऐथेन्स
- (2) 'अनुकरण सत्य से तिगुना दूर है' - _____ ने माना है।
(क) अरस्तु (ख) रीचर्ड्स (ग) प्लेटो
- (3) स्वच्छंदतावाद की सबसे महत्वपूर्ण विशेषता _____ है।
(क) भौतिकता (ख) भावुकता (ग) व्यक्तिवाद
- (4) स्वच्छंदतावाद के प्रवर्तक कवि और आलोचक _____ है।
(क) शैली (ख) कीट्स (ग) वर्ड्सवर्थ
- (5) रिचर्ड्स की दृष्टि में काव्य की भाषा _____ प्रकार की होती है।
(क) भावात्मक (ख) रागात्मक (ग) लाक्षणिक
- (6) 'काव्य जीवन की आलोचना है' - _____ मानते हैं।
(क) रिचर्ड्स (ख) मैथ्यू आर्नोल्ड (ग) देरिदा
- (7) मार्क्सवादी विचारधारा को सुव्यवस्थित रूप में _____ ने प्रस्तुत किया है।
(क) हेगले (ख) काडवेल (ग) एडलर

(ब) सही (✓) या गलत (×) का चयन कीजिए :

- (1) मूल्य सिद्धांत के प्रवर्तक रिचर्ड्स है।
- (2) द्वंद्वात्मक भौतिकवाद का सिद्धांत मार्क्सवाद का दार्शनिक आधार माना जाता है।
- (3) फ्रायड के अनुसार जीवन की मुख्य प्रेरक शक्ति अहं हैं।
- (4) "गाय घास खा रही है" - में दृश्य बिंब है।
- (5) आचार्य रामचंद्र शुक्ल के प्रसिद्ध निबंध संग्रह का नाम चिंतामणि है।
- (6) 'मिथ' ग्रीक शब्द Mythos से बना है।
- (7) "कुकुरमुत्ते की कहानी सुनी जब बहार से, नवाब के मुँह में आया पानी" - में चाक्षुस बिंब है।

NY-016027

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C-602 : Hindi

(Hindi Vyakaran)

Time : 3.00 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 वर्ण को परिभाषित करते हुए हिन्दी स्वर और व्यंजन वर्णों पर प्रकाश डालिए। 14

अथवा

सर्वनाम किसे कहते हैं? सर्वनाम के भेदों को समझाइए।

- 2 विशेषण की परिभाषा और उसके प्रकार लिखिए। 14

अथवा

क्रिया की परिभाषा देकर कर्म और व्युत्पत्ति के आधार पर क्रिया के भेद बताइए।

- 3 कारक और विभक्ति को उदाहरण सहित समझाइए। 14

अथवा

टिप्पणी लिखिए :

(क) उपसर्ग और प्रत्यय

(ख) तत्पुरुष समास

- 4 वाक्य की परिभाषा लिखकर अर्थ की दृष्टि से वाक्य के प्रकार बताइए। 14

अथवा

संक्षेप में लिखिए :

(अ) स्वर संधि के भेद

(ब) रचना की दृष्टि से वाक्य के प्रकार।

- 5 (अ) योग्य विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए : 5
- (1) स्पर्श व्यंजनों के प्रत्येक वर्ग का प्रथम, तृतीय तथा पंचम वर्ण _____ व्यंजन हैं। (अल्पप्राण, महाप्राण, अघोष)
- (2) "मैंने आम खाया।" इस वाक्य में 'आम' _____ कारक है। (कर्ता, कर्म, करण)
- (3) पुरुषवाचक सर्वनाम में 'आप' _____ पुरुषवाचक सर्वनाम है। (प्रथम, मध्यम, अन्य)
- (4) _____ विशेषण से संज्ञा या सर्वनाम की संख्या का बोध होता है। (गुणवाचक, परिणामवाचक, संख्यावाचक)
- (5) मार डालना, रो पड़ना आदि _____ क्रिया हैं। (संयुक्त, नामधातुज, प्रेरणार्थक)

(आ) सही जोड़े मिलाइए : 5

अ	ब
(1) अघोष वर्ण	(9) सार्थक शब्दों का समूह
(2) अधिकरण कारक	(२) अविकारी शब्द
(3) वाक्य	(३) समास
(4) बहुव्रीहि	(४) क्रिया के आधार का बोध
(5) अव्यय	(५) स्वरतंत्रियों में शकृति नहीं

(इ) सही (✓) या गलत (×) विधान पहचान कर चिह्न लगाएं : 4

- (1) प्रत्यय शब्द के पीछे लगते हैं।
- (2) योग्यता, आकांक्षा और आसक्ति या सन्निधि वाक्य के धर्म माने गए हैं।
- (3) कवि, नदी, नगर आदि समूहवाचक संज्ञाएं हैं।
- (4) क्रिया को ही धातु कहते हैं।

2/4/24

NZ-016028

Seat No. 14706

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C-603 : Hindi

(Adhunik Hindi Padhya Ka Itihas (UP to 1950))

Time : 3.00 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (1) सभी प्रश्नों के उत्तर देना अनिवार्य है।
(2) प्रत्येक प्रश्न के दाहिनी ओर उसके गुण दर्शाए गए हैं।

- 1 भारतेन्दु युगीन काव्य प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिये। 14
अथवा
- 1 टिप्पणी लिखिए :
(1) प्रतापनारायण मिश्र कवि के रूप में
(2) भारतेन्दु की मुकरियां
- 2 द्विवेदी युगीन काव्य प्रवृत्तियों को उदाहरण सहित समझाइए। 14
अथवा
- 2 टिप्पणी लिखिए :
(1) मैथिलीशरण गुप्त कवि के रूप में
(2) 'प्रियप्रवास' कृति परिचय
- 3 छायावादी युग की काव्य प्रवृत्तियों को उदाहरण सहित समझाइए। 14
अथवा
- 3 टिप्पणी लिखिए :
(1) 'राम की शक्ति पूजा' - काव्य परिचय
(2) जयशंकर प्रसाद कवि के रूप में

अथवा

टिप्पणी लिखिए :

- (1) शिवमंगलसिंह सुमन का साहित्यिक परिचय
- (2) 'युगांत' काव्य का परिचय

5 निम्नानुसार कीजिए :

(अ) योग्य विकल्प चुनकर उत्तर दीजिए :

10

(1) भारतेन्दु युग का प्रतिनिधि कवि किस कवि को कहा गया है?

- (1) मैथिलीशरण गुप्त
- (2) सूर्यकांत त्रिपाठी निराला
- (3) भारतेन्दु हरिश्चंद्र

(2) 'साकेत' किस विधा की रचना है?

- (1) चम्पुकाव्य
- (2) खंडकाव्य
- (3) महाकाव्य

(3) द्विवेदी युग की समय सीमा क्या थी?

- (1) 1810 ई. से 1900 ई.
- (2) 1900 ई. से 1918 ई.
- (3) 1918 ई. से 1936 ई.

(4) 'युगांत' काव्यग्रंथ का रचना काल क्या था?

- (1) 1936
- (2) 1932
- (3) 1934

(5) छायावादी चतुष्टय में कौन से चार कवियों का समावेश किया गया है?

- (1) प्रसाद, पंत, निराला, महादेवी वर्मा
- (2) निराला, प्रसाद, नागार्जुन, अज्ञेय
- (3) निराला, प्रसाद, पंत, केदारनाथ अग्रवाल

(6) 'राम की शक्तिपूजा' काव्य में राम को माँ शक्ति की आराधना करने की सलाह कौन देता है?

- (1) अंगद
- (2) जांबवान
- (3) विभीषण

(7) 'सरोज स्मृति' किस की रचना है?

- (1) निराला
- (2) रांगेय राघव
- (3) महादेवी वर्मा

- (8) 'प्रियप्रवास' महाकाव्य किस भाषा में लिखा गया है?
(1) मैथिली (2) ब्रज (3) खड़ी बोली
- (9) निम्नलिखित में से जयशंकर प्रसाद की रचना कौन सी है?
(1) साकेत (2) यशोधरा (3) कामायनी
- (10) मैथिलीशरण गुप्त का जन्म किस वर्ष में हुआ था?
(1) 1970 (2) 1886 (3) 1900

(ब) सही जोड़े मिलाइए :

4

अ

ब

(1) प्रताप नारायण मिश्र	(1) भारत भारती।
(2) मैथिली शरण गुप्त	(2) जूही की कली।
(3) निराला	(3) कविवचन सुधा।
(4) भारतेन्दु	(4) ब्राह्मण।

NX-016048

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

March - 2024

BA00C601 : Sanskrit - Karak Prakran

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નપત્રના બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુ આપવામાં આવેલા અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 (અ) સૂત્ર સમજાવો: (કોઈપણ એક) 4
(1) ઉપાન્વધ્યાહ્વસઃ। (૧-૪-૪૮)
(2) સાઘકલમં કરણમ્। (૧-૪-૪૨)
- (બ) ટૂંકનોંધ લખો: (કોઈપણ બે) 10
(1) તૃતીયા વિભક્તિના ઉપયોગો
(2) કર્તુઃ કિમ્? માષેષુ અશ્વં વઘ્નાતિ। - સમજાવો.
(3) યેનાહ્ગેન વિકૃતેનાહ્ગિનો વિકારો લક્ષ્યતે તતઃ તૃતીયા સ્યાત્। - સૂત્ર અને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
(4) કર્તા કારક
- 2 (અ) સૂત્રો સમજાવો: (કોઈપણ એક) 4
(1) રુચ્યર્થાનાં પ્રીયમાણઃ। (૧-૪-૩૩)
(2) મીત્રાર્થાનાં મયહેતુઃ। (૧-૪-૨૫)
- (બ) ટૂંકનોંધ લખો: (કોઈપણ બે) 10
(1) ચતુર્થી વિભક્તિના ઉપયોગો
(2) 'અપાદાન' કારક સૂત્રસહિત સમજાવો.
(3) કર્તૃકર્મદ્વારા તન્નિષ્ઠક્રિયાયાઃ આધારઃ કારકમધિકરણસંજ્ઞઃ સ્યાત્। - સમજાવો.
(4) ગણેશાય નમઃ। - માં પ્રયોજાયેલી ચતુર્થી વિભક્તિ સૂત્ર સહિત સમજાવો.

- 3 ભાષાના અંગો વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. 14
અથવા
- 3 ભાષા અધ્યયનની પદ્ધતિઓ વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. 14
- 4 ટૂંકનોંધ લખો: (કોઈપણ બે) 14
(1) ભારોપીય ભાષા-પરિવાર
(2) ભાષાનું વર્ગીકરણ
(3) સંસ્કૃત વ્યંજનોનો વિકાસ
(4) સંસ્કૃત સ્વરભાર
- 5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો: 7
(1) પાણિનિના વ્યાકરણવિષયક ગ્રંથનું નામ જણાવો.
(અ) સિદ્ધાંતકૌમુદી (બ) અષ્ટાધ્યાયી
(ક) મહાભાષ્ય
(2) 'કર્મ' કારકને કઈ વિભક્તિના પ્રત્યયો લાગે છે?
(અ) પ્રથમા (બ) તૃતીયા
(ક) દ્વિતીયા
(3) સહ અવ્યયના યોગમાં અપ્રધાન કર્તાને કઈ વિભક્તિના પ્રત્યયો લાગે છે?
(અ) પ્રથમા (બ) દ્વિતીયા
(ક) તૃતીયા
(4) નીચેનામાંથી કયો પાતુ દ્વિકર્મક છે?
(અ) દુહ (બ) લિખ
(ક) છાદ
(5) ભદ્રોજિ દીક્ષિતના મતે પાણિનિને દ્યુવમ્ પદનો કયો અર્થ અભિપ્રેત છે?
(અ) વિશ્લેષ: (બ) અવધિભૂતમ્
(ક) અપાય:
(6) સંબંધવાચિકા વિભક્તિ તરીકે કઈ વિભક્તિ ઓળખાય છે?
(અ) ચતુર્થા (બ) પંચમી
(ક) પષ્ટી

(7) જગતમાં કુલ કેટલી ભાષાઓ હોવાનું માનવામાં આવે છે?

(અ) 200

(બ) 250

(ક) 350

(બ) યોગ્ય જોડકા જોડો:

(અ)

(બ)

(1) આધારો

કર્મ સ્યાત્

(2) કર્તૃકર્મણો:

કન્નડ

(3) ઉપાદિપૂર્વસ્ય વસતે: આધાર:

બલીયસી

(4) ઉપપદવિભક્તે: કારકવિભક્તિ:

કૃતિ

(5) અયોગાત્મક ભાષા

અધિકરણમ્

(6) ભારતીય આદિમ પ્રજા

ચીની

(7) પ્રત્યયપ્રધાન ભાષા

વીરોસ્

7

NY-016049

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C602 : Sanskrit

(Shrimad Bhagavad Gita)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (अ) नीचेनामांधी गमे ते ऐक श्लोकनी विवरण सखित अनुवाद करो: 4
(१) अहमात्मा गुडाकेश सर्वभूताशयस्थितः।
अहमादिश्च मध्यं च भूतानामन्त एव च॥ १०-२०
(२) ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि संन्यस्त मत्पराः।
अनन्येनैव योगेन मां ध्यायन्त उपासते॥ १२-६
- (ब) विश्वरूपदर्शनं रक्ष्य अने अर्जुने करेली विश्वरूपदेवनी स्तुति वर्णवो. 10
अथवा
(ब) व्यक्तोपासनानी भक्त्या दर्शावी भगवत्भक्त्या लक्षणो ज्ञावो. 10
- 2 (अ) नीचेनामांधी गमे ते ऐक श्लोक सानुवाद समजावो: 4
(१) न तद्भासयते सूर्यो न शशाङ्को न पावकः।
यद्गत्वा न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम॥ १५-६
(२) द्वामिमौ पुरुषो लोके क्षरश्चाक्षर एव च।
क्षरः सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते ॥ १५-१६
- (ब) नोध लभोः (कोईपण भे) 10
(1) अश्वत्थवृक्ष रूपक
(2) प्रकृति अने पुरुष
(3) त्रिगुणातीतना लक्षणो
(4) ज्ञान अने ज्ञेयनुं स्वरूप
- 3 (अ) नीचेनामांधी गमे ते ऐक सानुवाद समजावो: 4
(१) त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः।
काम क्रोध स्तथा लोभ स्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत॥ १६-२१
(२) दातव्यमिति यद्दानं दीयतेऽनय कारिणे।
देशे काले च पात्रे च तदानं सात्त्विकं स्मृतम्॥ १७-२०

- (બ) દૈવી અને આસુરી સંપદને વિસ્તારથી સમજાવો. 10
અથવા
(બ) અધ્યાય-૧૮ મોક્ષ-સન્યાસયોગનો સાર આપો. 10
- 4 શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા અને અન્ય શાસ્ત્રો સાથે તેના સંબંધની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
4 શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા જ્ઞાન-ભક્તિ અને કર્મનો સમન્વય છે તેમ સર્વાંગીણ મૂલ્યાંકન કરો. 14
- 5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ શોધી ખાલી જગ્યા પૂરો: 8
(1) વેદાનાં _____ અસ્મિ। (સામવેદ, ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ)
(2) ગુપ્ત ભાવોમાં _____ હું છું. (મૌન, જ્ઞાન, રસ)
(3) અભ્યાસ કરતાં _____ શ્રેષ્ઠ છે. (ભક્તિ, જ્ઞાન, ધ્યાન)
(4) જીવાત્મા પ્રકૃતિથી જન્મેલા _____ ભાગવે છે. (ગુણોને, દોષોને, વિકારોને)
(5) ગીતાના પંદરમા અધ્યાયનું નામ _____ છે. (ક્ષેત્ર-ક્ષેત્રજ્ઞવિભાગયોગ, પુરુષોત્તમયોગ, વિશ્વરૂપદર્શનયોગ)
(6) આ લોકમાં પ્રાણીઓની _____ એમ બે પ્રકારની સૃષ્ટિ છે. (દૈવી-આસુરી, શારીરિક-માનસિક, ગુણી-અવગુણી)
(7) ભગવદ્ ગીતામાં આહારના _____ પ્રકાર કહ્યા છે. (3, 5, 8)
(8) કાર્ય અને કારણના કર્તાપણામાં પ્રકૃતિને _____ કહે છે. (વિકાર, અવ્યક્ત, હેતુ)
- (બ) યોગ્ય જોડી ગોઠવો: 6
(અ)	(બ)
(1) ત્રણ ગુણોથી યુક્ત	(A) આદિત્યો
(2) ત્રિવિધ દાન	(B) માયા
(3) 16મો અધ્યાય	(C) મનુઓ
(4) 31	(D) દૈવાસુર સંપદ
(5) 12	(E) શ્રદ્ધાત્રય
(6) 14	(F) ક્ષેત્રના વિકારો

NZ-016050

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2024

BA00C603 : Sanskrit

Mahashwetavrutant (Mahakavi Banbhatt)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 (A) नीचेनामांधी कोरुपण अक गधभंडनो अनुवाक करो: 4

(१) कृताधिध्यया च तया द्वितीयशिलातलोपविष्ट्या क्षणमिव तूष्णीं स्थित्वा क्रमेण परिपृष्टो दिग्विजयादारभ्य किन्नरमिधुनानुसरणप्रसङ्गेनागमनमात्मनः सर्वमाचक्षे। विदितसकलवृत्तान्ता चोत्थाय सा कन्यका भिक्षाकपालमादाय तेषामायतनतरूणां तलेषु विचचार। अचिरेण च तस्याः स्वयं पतितैः फलैरपूर्यत भिक्षाभाजनम्।

(२) इति परिसमापिताहारां निर्वतितसन्ध्योचिताचारां शिलातले विश्रद्धमुपविष्टां निभृतमुपसृत्य नातिदूरे समुपविश्य मुहूर्तमिव स्थित्वा चन्द्रपीडः सविनयमवादीत् - भगवति! त्वत्प्रसादप्राप्तिप्रोत्सा हितेन कुतूहलेनाकुली-क्रियमाणो मानुषतासुलभो लधिमा बलादनिच्छन्तमपि मां, प्रश्नकर्मणि नियोजयति।

(B) टूंकनोंध लभो: (गमे ते भे) 10

- (1) मडाश्वेतानी गुडानुं वर्णन
- (2) भाणनुं ञवन
- (3) मडाश्वेताना आंसुओनुं वर्णन
- (4) मडाश्वेताअे करेलो यन्द्रापीडनो अतिधिसत्कार

2 (A) नीचेनामांधी कोरुपण अक गधभंडनो अनुवाक करो: 4

(१) इतश्च नातिदूरे तस्यास्माद्भारतवर्षादुत्तरेणान्तरे किम्पुरुषनाम्नि वर्षे वर्षपर्वतो हेमकुटो नाम निवासः। तत्र च तद्भुजयुगपरिपालितान्वनेकानि गन्धर्वशतसहस्राणि प्रतिवसन्ति। तनैव चेदं चैत्ररथं नामातिमनोहरं काननं निर्मितम्, इदं चाच्छोदाभिधानमतिमहत्सरः खानितम्। अयं च भवानीपतिरुपरचितो भगवान्।

(२) तयोश्च तादृशयोर्महात्मनोरहमीदृशी विगतलक्षणा शोकाय केवलमनेक-
दुःखसहस्रभाजनमेकैवात्मजा समुत्पन्ना। तातस्त्वनपत्यतया
सुतजन्मातिरिक्तेन महोत्सवेन मज्जन्माभिनन्दितवान्। अवाप्ते च
दशमेऽहनि कृतयथोचितसमाचारो महाश्वेतेति यर्थाथमेव नाम कृतवान्।

(B) टूंकनोध लभोः (गमे ते भे)

10

- (1) मलाश्वेतानुं पात्र
- (2) वसंतऋतुनुं वर्षान
- (3) कवि भाषाणी कृतिओ
- (4) मलाश्वेतानो जन्मवृत्तान्त

3 (A) नीचेनामाथी कोर्षपण्ण ऐक गधभंणो अनुवाह करोः

4

- (१) तेन च कर्णावतंसीकृतां वसन्तदर्शनानन्दितायाः स्मितप्रभमिव वनश्रियः,
मलयमारुतागमनार्थलाजाज्जलिमिव मधुमासस्य, यौवनलीलामिव
कुसुमलक्ष्म्याः, सुरतपरिश्रमस्वेदजलकणजालकावलीमिव रततः,
ध्वजचिह्नचामरपिच्छिकामिव मनोभवगजस्य, मधुकरकामुकाभिसारिकाम्,
कृत्तिकातारास्तबकानुकारिणीम्, अमृतबिन्दुनिस्यन्दिनीम्, अदृष्टपूर्वा
कुसुममञ्जरीमद्राक्षम्।
- (२) इत्युक्तवति तस्मिन् स तपोधनयुवा किञ्चिदुपदर्शितस्मितो मामवादीत् -
अयि कुतूहलिनि, किमनेन प्रश्नायासेन। यदि रुचितसुरभिपरिमला तदा
गुह्यतामियम्। इत्युक्त्वा समुपसृत्यात्मीयाच्छ्रवणादपनीयं
कलैरलिकुलक्वणितैः प्रारब्धरतिसमागमप्रार्थनामिव मदीये श्रवणपुटे
तामकरोत्।

(B) टूंकनोध लभोः (गमे ते भे)

10

- (1) कपिंजले पुंडरीकने आपेल उपदेश
- (2) मलाश्वेतानी प्रेमावस्थानुं वर्षान
- (3) पुंडरीकः पात्र।
- (4) भाषाणी विद्वत्ता

4 कथा अने आप्यायिकाना लक्षणो आपी, कादंबरीनुं कथा तरीके मूल्यांकन करो.

14

अथवा

4 भाषानुं प्रकृतिवर्णननी यथा करो.

14

5 (A) योग्य विकल्प पसंद करी जाली जग्या पुरो:

8

- (1) कवि ब्राह्मभट्टनुं पितृ गोत्र _____ छे. (वात्सायन, सारस्वत, कश्यप)
- (2) अश्लोढ सरोवर _____ अे षोढावडाव्युं छतुं. (छंसे, चित्ररथे, कपिजले)
- (3) _____ कवीनां निकषं वदन्ति। (चम्पु, गद्यं, पद्यं)
- (4) धैर्यधना हि _____ । (राजा, सेवकः, साधवः)
- (5) _____ जगत सर्वम्। (बाणोच्छिष्ट, माधोच्छिष्ट, भासोच्छिष्ट)
- (6) अप्सरसां _____ कुलानि सन्ति। (चतुर्दश, द्वादश, त्रयोदश)
- (7) इन्द्रायुधः _____ अश्वः आसीत्। (महेशस्य, चन्द्रापीडस्य, कुवलापीडस्य)
- (8) चित्ररथः _____ अस्ति। (जयरजः, सिद्धराजः, गन्धर्वराजः)

(B) श्लोकां श्लोकोः

6

(अ)	(ब)
(1) तरलिका	(1) लक्ष्मी ददर्शः।
(2) कादम्बरी	(2) ताभ्रूल वाहिनी
(3) राजा हर्षः	(3) न पुनरहमेका यथा
(4) कथा	(4) महानयं भुजङ्गः।
(5) महाश्वेता	(5) कल्पितवृत्तान्ता
(6) श्वेतकेतु	(6) आहारोऽपि न रोचते।

NAA-016051

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C604 : Sanskrit

(Bhasha Pravesh, Daridra Charudattam)

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 (अ) कोष्ठ पक्ष ऐकनो संस्कृतभांधी गुजराती अनुवाद करो : 8

(1) अतः अहं सीताम् अदृष्ट्वा इतः किष्किन्धां न गमिष्यामि। यतः अहं सुग्रीवं द्रष्टुं न शक्यामि। अहम् अत्रैव वानप्रस्थव्रतं ग्रहीष्यामि। ततः चितां प्रवेक्ष्यामि। अथवा जलं प्रवेक्ष्यामि। तदा मम शरीरं भृगाः काकाः वा भक्षयिष्यन्ति। अथवा अहं तापसः भविष्यामि। अत्रैव जीविष्यामि। नैव प्रतिगमिष्यामि।

(2) यात्रिकः नौकायाः अवतरति।

नववादनात् द्विवादनपर्यन्तम् अहं जन्तुशालायाम् एव आसम्।

यदा बुभुक्षो जाता, तदा सः एकं भोजनालयं गत्वा पृष्टवान्।

शिशुः दिने वारं वारं दुग्धं पिबति।

अहं सम्यक् जानामि यतः यः मम योगक्षेमस्य चिन्तां करोति सः जागरणं कुर्वन् अरिं इति। मुण्डकोपनिषद् वदति यत् सत्यमेव जयते। युवकः वृद्धायै उपनेत्रं ददाति।

ततः सुवर्चला सन्तोषेण पितृगृहे एव आसीत्।

(ब) गमे ते छना पथन आणभावो : 6

(1) परोपकाराय फलन्ति वृक्षाः।

(2) सीतायाः पतये नमः।

(3) द्वे सेवफले ददातु।

(4) साधवः उपविशन्ति।

(5) अपि तु सः एव अस्मान् नेष्यति।

(6) नद्यौ वहतः।

(7) बालकाय मधुरं रोचते।

(8) पुरा देवलः नाम ऋषि आसीत्।

2 (અ) કોઈપણ આઠ વાક્યોનું ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : 8

- (1) આજે મારી પરીક્ષા હતી.
- (2) તે વિદ્યાલય ગયો, પરંતુ પુસ્તક ભુલી ગયો.
- (3) દુર્યોધનની અપેક્ષાએ ભીમ બળવાન હતો.
- (4) શિક્ષક ચોકથી લખે છે.
- (5) હાથીઓ પગોથી ચાલે છે.
- (6) છરી પારદાર છે.
- (7) તું બહેન સાથે ભણ.
- (8) માણસો વગર ઘર શોભતું નથી.
- (9) અમે બધાં સંસ્કૃતસંભાષણ વિશે જાણવા ઈચ્છીએ છીએ.
- (10) તબિયત સારી નથી.

(બ) આપેલામાંથી કોઈપણ છ સંખ્યાવાચક શબ્દોને વાક્યમાં પ્રયોજો : 6

(1) ૫	(2) ૨૫
(3) ૧૨	(4) ૩૦
(5) ૪૩	(6) ૩૭
(7) ૪૯	(8) ૩૩

3 (અ) ગમે તે બે શ્લોકનો અનુવાદ કરો : 6

(1) યાસાં બલિર્ભવતિ મદગૃહદેહલીનાં
હંસૈશ્ચ સારસગણૈશ્ચ વિમક્તપુષ્પઃ ।
તાસ્વેવ પૂર્વબલિરૂઢ્યવાહુરાસુ
વીજાશ્ચલિઃ પતતિ કીટમુખાવલીઃ ॥

(2) કૃત્વા શરીરપરિણાહસુખપ્રવેશં
શિક્ષાબલેન ચ બલેન ચ કર્મમાર્ગમ્ ।
ગચ્છામિ ભૂમિપરિસર્પણ ઘૃષ્ટપાશ્વો
નિર્મુચ્યમાન ઇવ જીર્ણતનુર્ભુજઙ્ગઃ ।

(3) યઃ કશ્ચિચ્ચકિતગતિર્નિરીક્ષતે માં
સમ્પ્રાન્તો દ્રુતમુપસર્પતિ સ્થિતોવા ।
સર્વાસ્તાંસ્તુલયતિ દોષતો મનો મે
સ્વૈર્દોષૈર્ભવતિ હિ શક્તિતો મનુષ્યઃ ॥

(બ) કોઈ પણ બે ટૂંકનોંધ લખો :

8

- (1) ચારુદત્તનું પાત્ર
- (2) ચારુદત્તના પ્રથમ અંકનો સાર
- (3) દરિદ્રચારુદત્ત અને મૃચ્છકટિકનો સંબંધ
- (4) પ્રકરણના લક્ષણો

4 ભાસનું જીવન અને કવન સવિસ્તર ચર્ચો. 14

અથવા

4 ભાસના રૂપકોની વિશેષતા પર નોંધ લખો. 14

5 (અ) સાચો વિકલ્પ શોધી જવાબ આપો : 7

(1) ચારુદત્ત રૂપકના વિદૂષકનું નામ જણાવો?

(અ) વસન્તક

(બ) માઠવ્ય

(ક) મૈત્રેય

(2) ભાસના રામાયણ આધારિત રૂપકો કેટલાં?

(અ) ૨

(બ) ૩

(ક) ૪

(3) ભાસરચિત ચાર અંકોનું નાટક કયું છે?

(અ) અવિમારક

(બ) દરિદ્રચારુદત્ત

(ક) બાલચરિત

(4) ભાસે કેટલાં રૂપકોની રચના કરી છે?

(અ) ૧૧

(બ) ૧૫

(ક) ૧૩

(5) ચારુદત્ત રૂપકની નાયિકા કોણ છે?

(અ) વસન્તસેના

(બ) મદનિકા

(ક) રદનિકા

(6) સંવાહક પ્રથમ કોનો સેવક હતો?

(અ) ચારુદત્ત

(બ) વસન્તસેના

(ક) શકાર

(7) 'તે વિશ્વાસની કિંમતનો આ મુક્તાવલી કરતાંય અધિક છે.' - આ પંક્તિ કોણ બોલે છે?

(અ) વસન્તસેના

(બ) વિદૂષક

(ક) ચારુદત્ત

(બ) જોડકા જોડો :

7

(A)

(B)

(1) ભાસો હાસ:

(1) એકાંકી

(2) ભાસસ્ય પ્રથમો કૃતિ

(2) સ્થાપના।

(3) પ્રસ્તાવના

(3) જયદેવ:

(4) પ્રથિતયશામ્

(4) નાયક:

(5) ધીરલલિત:

(5) પ્રતિજ્ઞાયૌગન્ધરાયણ:।

(6) ઝરુભદ્રમ્

(6) નાટકકાર:।

(7) ભાસ:

(7) કાલિદાસ:।

NAB-016053

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2024

BA00C606 : Sanskrit

(Tarksangrah)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (अ) सात पदार्थानो टूंकमां परियम आपो. 8
अथवा
(अ) "पञ्चकर्माणि" समज्जवो. 8
(ब) नीयेनामांथी कोर्णपण्ण ऐक समज्जवो : 6
(१) गन्धवती पृथ्वी।
(२) रूपादिचतुष्टयं पृथिव्यां पाकजम् आनित्यं च।
- 2 (अ) कारणं त्रिविधम् समवायि - असमवायि - निमित्तभेदात्। - समज्जवो. 8
अथवा
(अ) प्रत्यक्ष प्रमाणानुं लक्षणं आपी तेना प्रकारोनी यथा करो. 8
(ब) नीयेनामांथी कोर्णपण्ण ऐक समज्जवो : 6
(१) कार्यनियतपुर्ववृत्ति कारणम्।
(२) अनुमितिकरणम् अनुमानम्।
- 3 (अ) नीयेनामांथी गमे ते ऐक टूंकनोप लपो : 8
(१) त्रिविधं लिङ्गम्।
(२) सव्यभिचारः अनैकान्तिकः। स त्रिविधः।
(ब) नीयेनामांथी कोर्णपण्ण ऐक समज्जवो : 6
(१) लिङ्गपरामर्श एव करणम्।
(२) साध्य-अभाव-व्याप्तः हेतुः विरुधः।

4 (अ) नीचेनामांधी गमे ते ऐक टूंकनोंध लभो : 8

(१) अयधार्थ अनुभवः त्रिविधः।

(२) संस्कारः त्रिविधः।

(ब) नीचेनामांधी कोई पक्ष ऐक समझवो : 6

(१) आकांक्षा योग्यता संनिधिश्च वाक्यार्थज्ञानहेतुः।

(२) अनादिः सान्तः प्राग्-अभावः।

5 (अ) नीचेनी जाली जग्याओ योग्य विकल्प पसंद करी पुरो : 8

(१) ज्ञानाधिकरणम् _____। (मन, शरीर, आत्मा)

(२) निश्चितसाध्यवान् _____। (पक्ष, विपक्षः, सपक्षः)

(३) रूपरहित _____ वायु। (स्पर्शवान्, प्रकासवान्, गन्धवान्)

(४) सर्वेषां अनुकूलतया वेदनीयं _____। (सुखम्, दुःखम्, कामः)

(५) बालानां सुखबोधाय क्रियते _____। (तर्कसङ्ग्रहः, तर्कशास्त्र, तर्कभाषा)

(६) मिथ्याज्ञान _____। (संशय, हेत्वाभासः, विपर्ययः)

(७) शब्द गुणम् _____। (वायुः, तेजः, आकाशम्)

(८) संयोगनाशको गुणः _____। (संयोगः, विभागः, स्नेहः)

(ब) नीचेना योग्य जोडकां जोडो : 6

(अ)	(ब)
द्रव्य	षड्विधः
परम् अपरम्	प्रतिज्ञा
इन्द्रियार्थसंनिकर्षः	नव एव
पर्वतो वह्निमान्	प्रयत्नः
आप्तवाक्यं	सामान्य
कृतिः	शब्दः